

Astroreis naar Namibië

van 21/10 tot 7/11/2011

Realisatie: Freddy Hordies

Astroreis naar Namibië

van 21 oktober tot 7 november 2011

Beste reisgenoten,

Hierna volgt een verslag van onze prachtige Urania-reis naar één van de mooiste landen van Afrika.

Dit bundeltje kwam tot stand dankzij eigen notities en een aantal artikels geplukt van Internet. Mijn dank aan de verschillende fotoleveranciers, de keuze was moeilijk...! En daar waar toch geen foto beschikbaar was, ben ik dan maar op Internet gaan zoeken...

Tekstinfo:

Voor alle dieren en planten worden, indien beschikbaar, de Nederlandse, Engelse, Latijnse en Zuid-Afrikaanse namen weergegeven. Om de lopende tekst vlotter leesbaar te maken, worden de vertalingen van de namen van geobserveerde dieren maar één keer weergegeven, en dit bij de eerste waarneming. De lijst van de waarnemingen staat achteraan.

We observeerden niet minder dan 35 soorten zoogdieren, 75 soorten vogels en 25 soorten amfibieën en reptielen.

Weetjes en detailinfo's over specifieke onderwerpen staan in *italic*.

Varia:

E-mail adres van Werner: wh@urania.be

Website: www.astroreizen.be

Dit reisverslag is ook te lezen op de website www.freddyhordies.com samen met andere verslagen en talrijke foto's.

Om privacyredenen wordt de lijst met deelnemers en e-mailadressen niet opgenomen in deze bundel.

Reisorganisatie:

Reisagent: HRG Belgium

Plaatselijke agent: Abenteur Afrika

Reisleider: Werner Hamelinck

Lokale gids en chauffeur: Johnny

Reisplan:

Vrijdag 21 oktober: Brussel - Londen - Johannesburg

Zaterdag 22 oktober: Johannesburg - Windhoek – Hakos

Zondag 23 oktober: Hakos – Gamsberg - Hakos

Maandag 24 oktober: Hakos - H.E.S.S. - Hakos

Dinsdag 25 oktober: Hakos – Le Mirage

Woensdag 26 oktober: Sossusvlei – Sesriem Canyon – Le Mirage

Donderdag 27 oktober: Le Mirage- Ballooning – Rostock - Rossmund

Vrijdag 28 oktober: Rossmund – Walvisbaai – Catamaran cruise - Swakopmund

Zaterdag 29 oktober: Rossmund – Cape Cross

Zondag 30 oktober: Cape Cross – Brandberg - Twijfelfontein

Maandag 31 oktober: Twijfelfontein - Ruacana

Dinsdag 1 november: Ruacana – Watervallen – Himba dorp - Ruacana

Woensdag 2 november: Ruacana – Etosha – Namutoni Camp

Donderdag 3 november: Etosha

Vrijdag 4 november: Etosha – Hoba Meteoriet - Erindi

Zaterdag 5 november: Erindi

Zondag 6 november: Erindi – Windhoek - Johannesburg

Maandag 7 november: Johannesburg – Londen – Brussel

Overnachtingen in:

Hakos Gästefarm

Le Mirage Desert Lodge

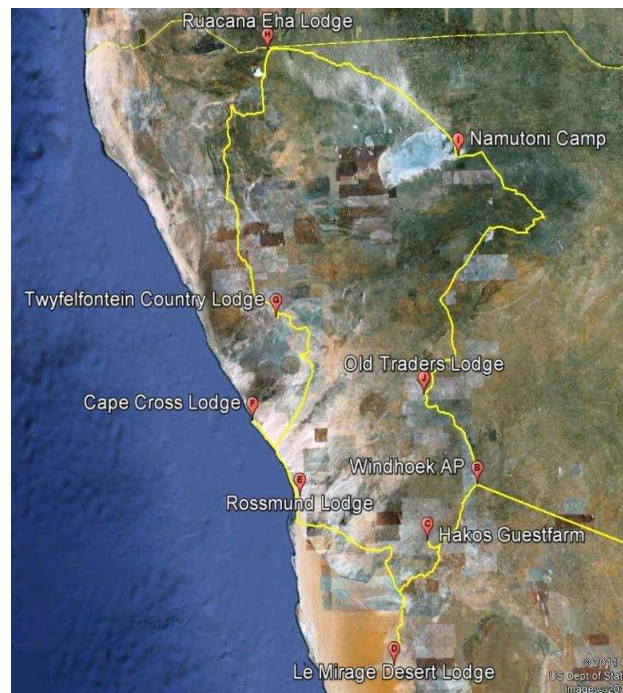
Rossmund Lodge

Cape Cross Lodge

Twijfelfontein Country Lodge

Ruacana Eha Lodge

Erindi Old Trader's Lodge

Namibië is 1500 kilometer lang, 600 kilometer breed in het zuiden en 1100 kilometer breed in het noorden. Het land kan worden ingedeeld in vier geografische eenheden: in het westen strekt de Namib woestijn zich uit van het uiterste zuiden tot het uiterste noorden. Richting het binnenland gaat de woestijn over in een massieve glooiing, de Great Escarpment, die op sommige punten 2000 meter hoog is.

Namibië's hoogste berg, Brandberg, ligt in deze glooiing en is 2579 m. hoog. Nog verder in het binnenland gaat de glooiing over in het centraal plateau. Dit plateau varieert in hoogte tussen de 1700 en 1100 meter en is het dichtst bevolkte gedeelte van Namibië. Weer verder naar het oosten neemt de hoogte opnieuw af en vinden we de Kalahari woestijn.

Namibië, een voormalige Duitse en later Zuid-Afrikaanse kolonie, is onafhankelijk sinds 1990. Het is een uiterst dunbevolkt land (2 miljoen inwoners voor een oppervlakte van 824.292 km², zowat 30 keer België). Het is een ideale locatie om aan sterrenkunde te doen, gezien het klimaat (300 heldere

nachten per jaar), de zeer droge lucht en het ontbreken van lichtvervuiling.

In Namibië bevindt zich ontegensprekelijk het mooiste deel van de nachtelijke sterrenhemel, al is het alleen al omwille van de schitterende kijk op het centrum van de Melkweg.

Urania zocht dan ook naar de plek met de beste sterrenhemel. Deze werd gevonden in het Hakosgebergte, vlakbij de Namibwoestijn.

Daar staat nu het USO (Urania's Southern Observatory). Dit bevindt zich op de Hakos ranch (23°13' zuiderbreedte en 16°21' oosterlengte).

Vrijdag 21/10 Vertrek vanuit Brussel

Tussen 14.00 en 16.00u komen we samen op de afgesproken plaats in de luchthaven van Zaventem.

Na een vlotte check-in richting Londen is het geduldig wachten op onze vlucht naar Heathrow.

Om 19.00u gaat de “gate” open en installeren we ons in de Airbus A319. We stijgen 20 minuten te laat op omdat een passagier teveel handbagage in de overheadlocker probeert te stouwen, en het deurtje meermaals dichtslaat ... tot het kapot gaat. Dit MOET worden hersteld vóór vertrek, omwille van veiligheidsredenen en verzekeringsaspecten...

In Londen blijft er ons dan niet meer zoveel tijd over om over te stappen naar ons volgend vliegtuig.

En maar hopen dat de valiezen volgen; dat zullen we pas in Windhoek te weten komen.

Onze grote Boeing 747-400 stijgt op om 21.41 (local time), richting Johannesburg.

Zaterdag 22/10 Johannesburg – Windhoek – Hakos

Na een rustige nachtvlucht bereiken we Zuid-Afrika om 09.14u. We brengen 3 uurtjes door in de gezellige en drukke luchthaven met talrijke mooie souvenir- en boekenwinkels.

Take off om 12.15u met een Boeing 737-400 die ons in Windhoek afzet om 13.54u (local time, die ook Belgische tijd is). Leuk dat alle valiezen erbij zijn!

Alles verloopt gesmeerd en 2 busjes van de Gästefarm Hakos staan ons op te wachten. Het is hier al lekker warm en zonnig.

Van de luchthaven naar de hoofdstad is het een heel eindje rijden. In Windhoek brengen we een bezoek aan de Meteorietenfontein, brokstukken van de Gibeon Meteor shower die in 't zuiden van Namibië terecht kwam.

Gibeon is a meteorite that fell in prehistoric times in Namibia. It was named after the nearest town: Gibeon, Namibia. The Gibeon meteorite shower is the most extensive meteorite shower known on Earth which covers a large elliptical area of some 275 by 100 kilometers centered on Brukkaros south of Mariental. Most fragments fell just southeast of Gibeon. To date, some 120 specimens with

a weight of almost 25 tons have been recorded. In addition an unknown number have been collected but never recorded. The meteorite was discovered by the Nama people and used by them to make tools and weapons.

The Gibeon Meteorites occur partially embedded in rocks of the Karoo Sequence and calcretes of the Kalahari group. It has been calculated that a meteorite body, measuring roughly 4 by 4 by 1.5 meters must have entered the Earth's atmosphere along a northwesterly trajectory and at a low angle of 10° to 20° from the horizon. This body fragmented while still high in the atmosphere, so that the fragments themselves suffered thermal alteration by melting of the outer surface.

Gibeon meteorites are composed of an iron-nickel alloy containing significant amounts of cobalt and phosphorus. The crystal structure of this meteorite provides a classic example of fine octahedrite and the Widmanstätten pattern is appreciated for its beauty both by collectors and designers of jewellery.

Tijdens de rit zien we onze eerste Bavianen die langs de weg over de omheining klauteren. In de loop van de reis gaan we verschillende keren groepen vluchtende bavianen tegenkomen. Deze apen zijn schuw omdat er wordt op geschoten. Zij stelen en doden nl. schapen! Verschillende mooie Jacaranda's groeien langs de baan, in volle bloei en dus schitterend paars gekleurd.

Iets verder, juist vóór onze tweede leuke band, observeren we enkele knobbelzwijnen, ook wrattenzwijnen genoemd (*Phacochoerus africanus*).

Het knobbelzwijn leeft op de savannen van Afrika ten zuiden van de Sahara. Om aan de hitte, droogte en roofdieren te ontsnappen, schuilt het knobbelzwijn in holen, voornamelijk verlaten en uitvergrote aardvarkenholen, maar ook zelfgegraven en natuurlijke holen worden gebruikt, evenals holen van stekelvarkens en verlaten termietenheuvels. Hele families slapen in deze holen.

Het knobbelzwijn eet vooral gras, maar ook bast, bladeren, wortelen, vruchten, aas, insecten en larven, en zelfs uitwerpselen. Ook eet het aarde, voor de mineralen. Om te eten laat het zich door zijn voorpoten zakken. Als het knobbelzwijn rent, houdt het zijn staart recht omhoog. Zijn belangrijkste vijand is de leeuw.

Het knobbelzwijn is een sociale soort. Meestal bestaat een groep uit een vrouwtje en haar vrouwelijke nakomelingen. Als groepen zich samenvoegen, zijn dat meestal ook nauwe verwanten, zoals zussen of moeders en dochters. Meestal leven verwante familiegroepjes dicht bij

elkaar in een gebied van 4 km². Mannetjes blijven net zo lang bij de moeder totdat deze ze wegjaagt. Tot hun vierde jaar, wanneer de mannetjes volwassen worden, leven ze vaak met andere mannetjes in losse groepjes. Volwassen mannetjes leven solitair.

Als een mannetje een vrouwtje in oestrus ontdekt, achtervolgt hij haar, waarbij hij speeksel afscheidt en knorrende geluiden maakt. Als het vrouwtje wil paren, gaat ze steeds langzamer

rennen, totdat ze stilstaat. Meestal krijgt een knobbelzwijn twee tot drie jongen per worp, maar dit getal kan tot acht oplopen. Na een draagtijd van 160 tot 170 dagen worden de jongen geboren in een ondergronds hol dat met gras is bekleed. Na drie weken eten de jongen voor het eerst gras en na twee tot zes maanden worden ze gespeend. Ze kunnen achttien jaar oud worden.

Verder nog 2 struisvogels en een grote groep springbokken: heel veel opwinding in het reisgezelschap voor deze eerste waarnemingen, terwijl we ook wel weten dat we nog tientallen van deze beestjes gaan tegenkomen.

De Springbok (Antidorcas marsupialis) is een middelgroot soort antilope met een schofthoogte van ongeveer 75 cm. Het dier weegt tot 40 kg.

De natuurlijke leefomgeving van de springbok wordt gevormd door de droge binnenlanden van Zuid-Afrika. Het dier dankt zijn naam aan de hoge sprongen die het maken kan. Voor een deel heeft dat ten doel achtervolgende roofdieren af te schudden, om zijn soortgenoten te waarschuwen, maar de springbok heeft ook de neiging om met vier poten recht omhoog te springen, een gedrag dat 'pronken' genoemd wordt.

Om 18.45u, na een lange en stoffige "dirty road" komen we aan in de Hakos Guest Farm, net op tijd voor onze eerste Afrikaanse zonsondergang.

Hier staat dus de USO, Urania's Southern Observatory.

Deze Gästefarm was oorspronkelijk een grote boerderij gesticht door pionnier Walter Straube, die hier nog altijd actief is. De dochter Waltraud Eppelmann en schoonzoon runnen het bedrijf.

Om 20.00u kunnen we aan twee grote ronde tafels aanschuiven voor het avondmaal. Er heerst een gezellige en familiale sfeer.

Ook ons eerste reptieltje komt te voorschijn, nl. de Dikvingergekko (*Pachydactylus turneri*), die zich moeiteloos verticaal op een groot glasraam verplaatst.

Gekko's staan bekend om hun vermogen om tegen allerlei oppervlakken te klimmen, zelfs verticaal en ondersteboven op glas. Dit doen ze door middel van speciale gegleufde kussentjes op hun tenen, ook wel lamellae genoemd. Jarenlang werd ge-

dacht dat het hechtoppervlak een 'klittenbandachtige' werking had. Onlangs bleek dat dit wel ongeveer klopte, maar de hechting wordt niet veroorzaakt door draadjes die in elkaar haken, maar door haartjes die uitlopers hebben die zo klein en talrijk zijn, dat een natuurkundig verschijnsel zichtbaar wordt: de Vanderwaalskrachten. De gekko kan deze krachten echter niet 'aan' en 'uit' zetten, hij plakt vast aan een oppervlak zodra de tenen contact maken, en kan pas weer los komen

door de tenen in een hoek van ongeveer dertig graden op te lichten. Het bijzondere aan deze aanpassing is dat het systeem altijd werkt, er komen geen vloeistoffen of andere stoffen aan te pas.

Zondag 23/10 Hakos – Gamsberg – Hakos

Vandaag gaan we een rustige dag tegemoet.

Na het ontbijt vertrekken we, om 0900.u, richting Gamsberg.

Een spectaculaire rit per 4x4 zal ons naar de top van deze tafelberg brengen, van waaruit we van een onwaarschijnlijk uitzicht zullen kunnen genieten.

Gamsberg is een onderdeel van het Hakosgebergte, derde hoogste berg van Namibië, 2347m hoog, en bestaat vooral uit graniet. De naam vindt zijn oorsprong in de Nama-taal waar Gams staat voor “dicht, gesloten”, omwille van die hoge berg die het zicht beperkt. Deze plek was ooit kandidaat voor het bouwen van de Europese Zuidelijke Sterrenwacht (ESO). Toen was Namibië nog een kolonie van Zuid-Afrika waar het apartheidsregime heerste. Het was niet politiek correct om daarmee samen te werken en zo werd de VLT gebouwd op de Paranal in Noord-Chili.

Volgens het Max Planck Instituut uit Heidelberg (Duitsland) zou de kwaliteit van de hemel hier nog net iets beter zijn dan in Chili.

Een belangrijk deel van de tafelberg is eigendom van het Max Planck-instituut voor astronomie, waar “amateurs” o.m. een 71 mm telescoop hebben geïnstalleerd.

Op weg naar deze plateau zien we een grote groep geschrokken Helmparelhoeven (Helmeted Guinea Fowl / *Numida meleagris*).

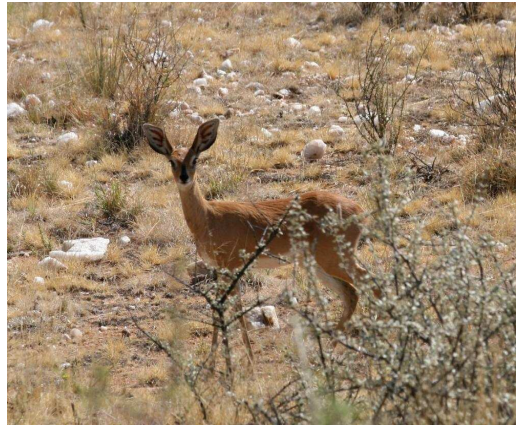

Het helmparelhoen is een grote vogel met een rond lichaam en een kleine kop. De grootte varieert van 53 tot 58 centimeter en zijn gewicht is gemiddeld 1,3 kilogram. Zijn naam heeft het helmparelhoen ten eerste te danken aan de witte stippen op het verenkleed, die doen denken aan parels. Daarnaast heeft hij op zijn kop een benige en blauwgekleurde knobbel die aan een helm doet denken.

Een helmparelhoen wordt in het wild maximaal 12 jaar oud. Het is een alleseter. Net als kippen zoeken ze hun eten door met een sterke klauwen de grond om te wroeten. Het helmparelhoen eet vooral zaden, fruit, slakken, teken, spinnen, wormen, maar ook kikkers, hagedissen, kleine slangen en kleine zoogdieren.

Verder stoppen we voor een paar struisvogels en vooral een mooi wijfje Steenbokantilope.

De steenbokantilope of steenbokkie (Raphicerus campestris) behoort tot de dwergantilopen. Hij is een slanke antilope met grote en opvallend mooi getekende oren. Het dier is zowel overdag als 's nachts actief. De steenbokantilope kan zijn hele leven zonder water, aangezien het dier al het benodigde vocht uit zijn voedsel haalt. Bij gevaar drukt de steenbokantilope zich tegen de grond, waarbij hij stil blijft liggen met de oren samengevouwen. De oogklieren zijn te klein om te dienen als territorium-afbakening. In plaats daarvan gebruikt een steenbokantilope voornamelijk mesthopen, die met elkaar verbonden zijn door paden, die zijn besprenkeld met een geurstof uit klieren tussen de hoeven.

De weg naar Gamsberg is ooit aangelegd door Walter Straube, de stichter van de Hakos farm én de huidige driver van één van onze 2 voertuigen. Hij is 76 jaar oud en we moeten toegeven dat maar weinigen onder ons dit pad met een auto zouden aandurven... en wat dan gezegd van de afdaling die straks zal volgen...

Onvoorstelbaar hoe moeilijk rijden het is op deze smalle weg, met talrijke bochten en indrukwekkende hellingen!

Op verschillende van deze rotsen maken we kennis met de kleurrijke Damara Rotsagaam (Namibian Rock Agama - Agama planiceps).

Om 11.30u, na meer dan 2 uur en 55 km genieten en afzien tegelijkertijd, komen we aan, boven op de Gamsberg. Opgewacht door amateur-astronomen, nou ja, zo amateur zijn die dus ook niet meer.

Om 12.00u genieten we van een lekkere openlucht pick-nick, met o.a. smakelijke kippenboutjes.

De vlakte rondom ons is bezaaid met een zeer zeldzame endemische plant, Euryops walterorum. Deze plant komt maar voor op één plaats in de wereld... de Gamsbergvlakte! Ondanks zijn uiterst beperkt verspreidingsgebied, wordt hij als “niet bedreigde soort” beschouwd: de reden is uiteraard de ontoegankelijkheid van het gebied waar we nu vertoeven...

Enkele reisgenoten beginnen de afdaling te voet, maar dit kan men nog moeilijk een wandeling noemen. De hellingen zijn zo steil bergaf dat we verplicht zijn te lopen, om niet naar voren te stuiken! Eén na één moeten

we het opgeven; Robert en Ivan houden het het langst uit!
Tijdens de afdaling loopt één van de wagens de zoveelste lekke band op...

Rond 17.30u zijn we terug in de gezellige en veilige omgeving van onze Farm, waar ons een heerlijk drankje staat op te wachten.

Een paar onder ons beginnen aan één van de uitgestippelde wandelingen, nl. de Planetentour.

We zien er een groepje Dassie-ratten (*Petromus typicus*), een koppel niet te vangen noch op naam te brengen boonskinken en een supersnelle hagedis die we tijdelijk een Formule 1-racer noemen, en die na determinatie de Westelijke zandhagedis (*Pedioplanis undata*) blijkt te zijn.

Daarnaast ook nog een paar insecten die we naar de kamer brengen om morgenochtend te laten zien aan de andere reisgenoten.

Zoals gisteren genieten we van een mooie zonsondergang, wel iets verschillend van de vorige, omwille van de kleine wolken. Achter ons, tegen de hoge gevel van het gebouw, hangen talrijke nesten van de Huisgierzwaluw (*Little Swift / Apus affinis / Kleinwindswaël*). De vogels komen de kleintjes op nest voeden, met het typisch “gierengeluid”. Op de trappen naar de ingang merkt Robert een grote zwarte schorpioen op, die ook een plaats krijgt in de slaapkamer om morgen op de fotosessie te komen poseren. Mijn kamergenoot Johan kan er (nog) mee leven...

Na een uitgebreid avondmaal met o.m.

“Koedoeballen”..., gaan we de Sterrentoer op: Werner en Robert laten ons genieten van prachtige beelden via de C11-telescoop van Urania en de 7" Meade ED/APO refractor van Hakos. De C slaat op Celestron, het merk.

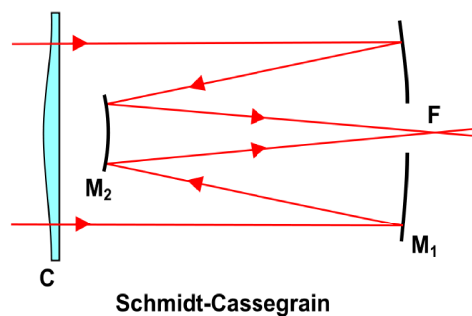
De 11 duidt op de diameter van de spiegel, zijnde 11 inches.

Het type kijker is een Schmidt-Cassegrain telescoop.

Dit is een catadioptrische kijker (kijker waarin breking en reflectie in één kijker zijn gecombineerd; dus de combinatie van de effecten van een spiegeltelescoop en een lenzenkijker). In tegenstelling tot een gewone spiegeltelescoop (reflector) werken zij met een extra correctielens. De stralingsgang gaat heen en weer en verlaat de buis door een gat in de hoofdspiegel. Van daaruit bereikt deze het oculair achterop de kijker.

Schmidt-Cassegrain telescopen hebben het voordeel dat ze heel compact zijn in verhouding tot hun brandpuntsafstand.

Zo heeft de C11 van Urania op Hakos reeds een brandpuntsafstand van 2800mm. In het geval van een klassieke Newton telescoop zou je dan al gauw met een buis van 3 meter zitten... Nu heb je een kijker van amper 50 cm lengte. Veel gemakkelijker te hanteren en te verplaatsen.

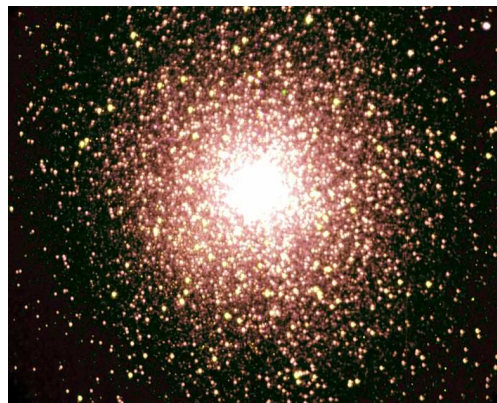
Stralingsverloop in de kijker

We zien Jupiter met 3 van zijn maantjes, de equatoriale wolkenbanden en, hoewel niet door iedereen waarneembaar, de polen en de Rode vlek. De afstand tussen Jupiter en de Aarde bedraagt ongeveer 600 miljoen kilometer.

Iets later krijgen we een juweel voorgeschoteld: 47 Tucanae, één van de mooiste bolvormige sterrenhopen die er bestaat!

47 Tucanae (NGC 104) staat in het sterrenbeeld Toekan (*Tucana*). Het is gelegen op zo'n 13.400 lichtjaar afstand en heeft een diameter van 120 lichtjaar.

47 Tucanae werd in 1751 gecatalogiseerd door Nicolas Louis de Lacaille. Het is na Omega Centauri de op één na helderste bolhoop en heeft ruwweg dezelfde schijnbare diameter als onze volle maan aan de hemel. Op de breedte van de Benelux is 47 Tucanae niet te zien.

De gekende bolhoop M22, die we enkele minuten later in beeld krijgen, moet het met iets minder applaus doen dan zijn voorganger, hoewel het ook hier om een prachtig object gaat.

M22 (Messier 22 / NGC 6656) is een bolvormige sterrenhoop in het sterrenbeeld Schutter. Het werd in 1665 ontdekt door Abraham Ihle en vervolgens in 1764 door Charles Messier opgenomen in zijn catalogus van komeetachtige objecten als nummer 22.

Op een afstand van 10 400 lichtjaar is M22 één van de meest nabije bolhopen. Hij meet 32',0 aan de hemel wat neerkomt op een werkelijke diameter van ongeveer 97 lichtjaar. Er zijn 32 veranderlijke sterren in deze bolhoop waargenomen evenals een planetaire nevel.

Amper 6 weken nadat wij deze Messier 22 bewonderden, gebeurde er dit:

16 december 2011

AMSTERDAM - Sterrenkundigen uit Zwitserland, Polen en Chili hebben een rode dwergster ontdekt in de bolvormige sterrenhoop M22. Op de afstand van M22, ruim tienduizend lichtjaar, zijn zulke sterretjes zelfs met de grootste telescopen niet of nauwelijks waarneembaar. Maar in dit geval hielp Moeder Natuur een handje: elf jaar geleden verraadde de dwergster zijn bestaan door het licht van een nog verder weg staande, zonachtige ster te versterken. Met de Europese Very Large Telescope is de dwergster nu ook werkelijk in beeld gebracht.

Rond 22.30u kruipt iedereen onder de wol, astronomisch meer dan voldaan na zo'n mooie dag!

Maandag 24/10 Hakos - Hess - Hakos

Alweer een rustige dag in het vooruitzicht, maar daarom niet minder boeiend.

Om 06.00u is het bewolkt, en vallen er her en der een paar druppels regen.

Het ochtendgroepje gaat op stap van 06.15u tot 07.45u, en komt terug met een "Patrick-agaam". De soortbepaling die later gebeurt zal ons bij *Agama aculeata* brengen.

Op het terrasje aan de ingang van de Farm is een skink zich aan 't opwarmen aan de eerste zonnestrallen: *Trachylepis hoeschi*.

Na het ontbijt beginnen we aan een relatief lange fotosessie van de buit: grote sprinkhaan, schorpioenen, agamen, kevers...

En dan vertrekken we voor een bezoek aan de telescopen die hier op het domein staan. Zeer professionele rondleiding door Friedhelm. Hier staan:

-On the first pillar we have at the moment a C11 on a Losmandy G11 mounting. Both were given to

us by the Belgian club URANIA from Antwerp. We are very grateful to the club. The instrument is in a good order. It is equipped with a 2" diagonal and a 1.25" adaptor, a Telrad Finder and a T2 connection, a ledge for mounting a camera and a lock lever for the counterweight axis. For visual astronomy there are three simple 2" eyepieces available.

-The second pillar is equipped with an AP-1200). As it belongs to Hans-Henning Herder, it cannot be hired.

Onderweg zien we nog een kleine skink (*Trachylepis varia*) en een mooie agaam met blauwe kop en geel achterlijf. Bij nader onderzoek gaat het hier om de Westelijke Rotsagaam (Western Rock Agama / *Agama anchietae*), terwijl de "Patrick-agaam" een Tanzaniaanse agaam is (Ground Agama / *Agama aculeata*). Het enige uitwendig kenmerk dat verschillend is voor deze 2 agaamsoorten (die nota bene in hetzelfde gebied voorkomen) zijn de schubben van de voetzooltjes: op de "anchietae" zijn zwarte stipjes te zien (met loepje), terwijl bij "aculeata" de onderkant van de voeten spierwit zijn.

Om 11.00u geeft Werner samen met Friedhelm een uiteenzetting die ons moet voorbereiden op het bezoek aan de "Hess-telescopen". Een paar mensen "spijbelen" de les... en zullen dat tijdens het bezoek deze namiddag wel voelen...

Op het terras van de hoofdingang kunnen we rustig een mannetje Maskerwever of Zwarte keelgeelvink (*Ploceus velatus*) observeren die zijn nestje aan 't finaliseren is.

En we kunnen ook zien hoe hij een wijfje naar het nest lokt!! Mooie waarneming!

Na het middagmaal vertrekken we naar dat technologisch hoogstandje, zijnde het H.E.S.S.

Het High Energy Stereoscopic System is een onderzoekscentrum voor kosmische gamma-straling. *H.E.S.S. is a system of Imaging Atmospheric Cherenkov Telescopes that investigates cosmic gamma rays in the 100 GeV to 100 TeV energy range. The name H.E.S.S. stands for High Energy Stereoscopic System, and is also intended to pay*

homage to Victor Hess , who received the Nobel Prize in Physics in 1936 for his discovery of cosmic radiation. The instrument allows scientists to explore gamma-ray sources with intensities at a level of a few thousandths of the flux of the Crab nebula (the brightest steady source of gamma rays in the sky).

Onderweg zien we knobbelzwijnen, bavianen, springbokken, een groepje dwergpapegaaien, nl. Perzikkop-agapornis (Rosy-faced Lovebirds / Agapornis roseicollis) en een Zwarte arend (Verreaux's Eagle / Aquila verreauxii / Witkruisarend). Het hoofdvoedsel van deze arend bestaat uit klipdassen.

Na de al traditioneel geworden zonsondergang gaan we naar de eetzaal waar de grote open haard de plaats gezellig verlicht en verwarmt. We genieten van een BBQ van Koedoe-vlees, met allerlei verse groentjes.

Vóór het slapen gaan, een even traditionele avondwandeling die ons een paar leuke soorten oplevert: een Desert Pigmy Mouse (*Mus indutus*) en een Zuid-Afrikaanse zandkikker (*Tremolo Sandfrog* / *Tomopterna cryptotis* / Trillersandpadda) die Johan ontdekt in de vochtige moestuin van onze lodge.

Dinsdag 25/10 Hakos – Solitaire – Sossusvlei - Le Mirage Desert Lodge

De ochtendwandelaars hebben gisteren een tip van Waltraud gekregen: ergens in de vallei kunnen de zeldzame Hartmann's bergzebra's worden waargenomen (*Hartmann's Mountain Zebra* / *Equus zebra hartmannae*).

De bergzebra is een grazer. Af en toe eet hij ook bladeren, bast en twijgen van Acacia's. Tijdens hete zomers rusten ze op het heetst van de dag. Ze leven in kleine stabiele harems bestaande uit één hengst, enkele merries en hun veulens. Meestal bestaat zo'n groepje uit gemiddeld vijf, maximaal twaalf dieren. Door de barre omstandigheden blijven de groepjes klein: voedsel is zeldzaam, en ze zijn een gewilde prooi voor roofdieren.

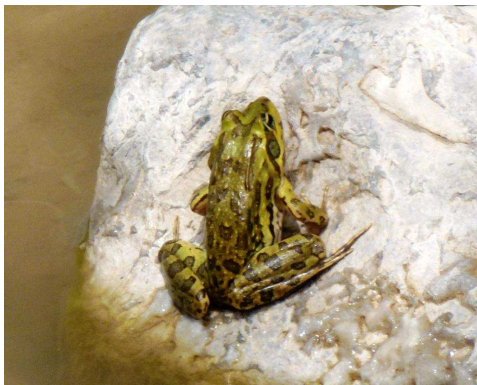
Whinney, Patrick en Johan trekken er naartoe... het is 06.15u... en minder dan een uurtje later is het bingo! Een groep bergzebra's en een aantal bavianen laten zich rustig observeren. Mooie beloning! Er wordt ook nog een foto genomen van de Drie-gestrepte plevier (*Threebanded Plover* / *Charadrius tricollaris* / Drebandstrandkiewiet).

Na het ontbijt en de klassieke fotosessie met o.a. de kikker van de moestuin, een insect en een

gekko en vooral na de groepsfoto samen met de familie Straube en de twee honden Tobf en Shy, vertrekken we met onze bus, een grote 4x4 truck voor 20 man. De bagageruimte is een beetje krap,

maar onze chauffeur en gids Johnny heeft ervaring zat en maakt daar allemaal geen probleem van. We rijden richting Solitaire en zien onderweg Helmparelhoeu, een Gembok (*Oryx gazella*) en een groot nest van Republiekwevers (*Sociable Weavers / Philetairus socius / Versamelvoël*). *Deze vogels zijn echte koloniebroeders en bouwen gezamenlijk een enorm nest. De nesten worden soms zo zwaar dat bomen er deels onder bezwijken. In de nesten zijn vaak ook slangen te vinden zoals de boomslang (*Dispholidus typus*). In deze nesten vindt men ook (bijna) altijd agressieve wespen die, door hun aanwezigheid, de vogels tegen de slangen beschermen. De vogels zelf worden niet lastig gevallen, omdat de wespen schijnbaar wennen aan hun op en af vliegen.*

Rond 11.30u zitten we in Naukluft, waar de moeilijk berijdbare weg een tiental keer hetzelfde riviervtje oversteekt. Van bruggen geen sprake, dus is het opletten voor Johnny om geen brokken te maken met onze lange 4x4-bus. Bij een van de oversteken stopt onze chauffeur in het water en toont ons een aantal groene kikkers. Het gaat om de Kaapse rivierkikker (*Cape River Frog / Amietia fuscigula*). Willem en Patrick hebben het geluk om een Hamerkop reiger (*Scopus umbretta*) te zien wegvliegen. Hier wordt ook de Roodkopamadine (*Redheaded Finch / Amadina erythro-cephala / Rooikopvink*) geobserveerd.

Iets vóór Solitaire, waar we stoppen om te lunchen, zien we 3 klipspringers (*Oreotragus oreotragus*).

De klipspringer is een kleine, gedrongen antilope met een kort staartje. Als enige antilope loopt hij op de toppen van zijn kleine zwarte hoefjes, een aanpassing aan het leven in meer steile rotsgebieden. De klipspringer wordt 75 tot 115 centimeter lang en 8 tot 18 kilogram zwaar. Ze leven over het algemeen in paartjes of kleine familie-groepjes. Het vrouwtje wordt meestal vergezeld door een mannetje en/of een jong, meestal is ook één of meerdere volgroeide nakomelingen in de buurt. Ze leven in een territorium van 7,5 tot 49 hectare, die beide dieren individueel verdedigen. Ze bakenen het territorium af met ontlasting, takken en andere uitstekende punten worden met de oogklier gemarkeerd. Het zijn meestal de vrouwtjes die bepalen welk punt moet worden gemarkeerd.

Mannetjes zijn meestal meer waakzaam dan vrouwtjes, waarbij ze opletten of er geen rivalen of roofdieren in de buurt zijn. Ze staan vaak op een hoog uitkijkpunt, waarbij ze de omgeving in de gaten houden. Mannetjes en vrouwtjes houden contact met elkaar door regelmatig naar elkaar te fluiten. Als de dieren weer bij elkaar zijn, wrijven ze met hun gezichten langs elkaar. Bij gevaar flikkert de klipspringer met de grote oren, waarbij de dunne baan witte haren opvallend zijn en andere klipspringers waarschuwen. Ook waarschuwen ze elkaar met een fluitend geluid. De belangrijkste vijand zijn arenden.

We hebben deze voormiddag 115 km afgelegd.

Na een eenvoudige maaltijd in de Solitaire Country lodge rijden we via Sesriem naar Sossusvlei.

Maar eerst kunnen we nog een paar kiekjes nemen van een grote donkere skink, *Trachylepis striata wahlbergi*, een weinig courante ondersoort.

We ontdekken nieuwe landschappen met uitgestrekte vlakten en fossiele duinen die meer dan 50 miljoen jaar oud zijn.

Om 16.00u komen we aan in een bijna surrealistisch decor: Le Mirage Desert Lodge. Het lijkt op een fata morgana: een recent gebouwd “oud middeleeuws fort”, met de meest moderne uitrusting. Onwaarschijnlijk comfort en luxe in the middle of nowhere. Tijdens de korte vrije namiddag maken we uitgebreid gebruik van de infrastructuur: zwemmen, zonnen, genieten van een cocktail, jacuzzi, wandelen en rusten. Voor Freddy is dat achter de skinkjes lopen.... hier zijn dat *Trachylepis striata wahlbergi*, zoals in Solitaire.

Om 19.00u, ons klassiek spektakel: de zonsondergang. Hier gebeurt dat op een speciale plek, nl. een groot rond terras waar we ons kunnen installeren en van een drankje genieten. En daarop aansluitend gaan we de sterrenhemel bewonderen: langzamerhand komen sterren en planeten te voorschijn vanuit het niets. Johnny en Otto hebben elk een telescoop bij:

Johnny is gewapend met een Meade-LT 8 inch- Schmidt-Cassegrain en Otto laat ons genieten van zijn Tele Vue TV76 (lenzenkijker, D=76mm, F=480mm) met dewelke we een hele poos kunnen rondneuzen tussen de hemellichamen. Vooral Venus, Mercurius en Jupiter krijgen onze aandacht.

Een uurtje later kunnen we aan tafel schuiven voor een prachtig 5-gangenmenu. Op een bepaald ogenblik komt er een (zeer) grote spin het restaurant binnen gewandeld. Vreemd genoeg laat het personeel het beestje met rust! We kunnen rustig deze spin “bewonderen”: het gaat om een Rooie roman (en niet om een White Lady, zoals verkeerdelijk gezegd). Deze Rooie roman is witachtig van kleur. En toch heet ze “rooie”: dat komt door het feit dat deze beestjes meestal in het rode zand van de duinen te zien zijn, en daar hebben ze zich aangepast aan de kleur van de ondergrond. Maar toch gaat het om dezelfde soort.

Na het eten, nog even de toren op om verder de (nu minder) heldere hemel te bewonderen.

Woensdag 26/10 Sossusvlei – Deadvlei – Sessriem Canyon

Vandaag moeten we vroeg uit de veren: we nemen een klein ontbijt om 05.30u en vertrekken richting duinen! Adembenemende beelden, die rode duinen in alle vormen. Heel mooi met de opkomende zon en de bijhorende lange schaduwen.

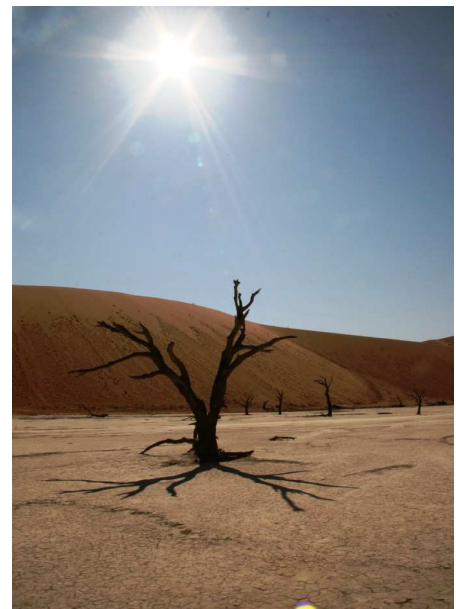
We observeren, naast gemsbokken en springbokken, een paar struisvogels en de endemische Rüppell's Korhaan (*Eupodotis rüppellii* / Woestynkorhaan).

Trappen (Otididae) zijn een familie van vogels uit de orde Otidiformes. De soorten leven in steppen en savannen. Ze komen voor in Europa, Afrika, Azië en Australië. De familie telt 26 soorten. Het zijn schuwe vogels die op de grond leven, hoewel ze goed kunnen vliegen. Ze hebben stevige poten, een lange hals en brede vleugels. Het zijn alleseters, maar eten over het algemeen plantaardig voedsel. Het verspreidingsgebied van de Rüppell's korhaan beperkt zich tot de Namib woestijn en de Skeleton coast.

We maken een heel mooie wandeling door de duinen van 's werelds oudste “levende” woestijn, en door de Deadvlei.

De Deadvlei is de plaats waar de Tsauchab rivier van zijn bron afgesneden werd door de migrerende duinen. Het water stroomt er niet langer ondergronds. De kameeldoornbomen met wortels tot 30 meter diep geraakt niet meer aan water en sterven af. Letterlijk betekent deadvlei dus dode vallei. We zien er een zoutpan ontstaan door het opstijgen van het water en het neerslaan van het zout door de droogte.

De Acacia's die destijds door het (schaarse) water konden bestaan, stierven af en werden door de ontzettend lage luchtvochtigheidsgraad geconserveerd. Nu is Deadvlei een surrealistisch decor voor diverse commercials en speelfilms. De zinderend witte vlakte met de kurkdroge bomen, omgeven door knaloranje zandduinen onder een felblauwe lucht is bijna te bizar om waar te zijn.

Overall stellen we sporen vast van insecten en hagedisjes. Maar er zijn er weinig die zich laten zien, laat staan benaderen of vangen. Toch lukt het ons met een mooie zandrenhagedis Wedge-snouted Desert Lizard (*Meroles cuneirostris*). Opvallende kenmerken voor dit oranjegekleurde hagedisje zijn de wipneus die hem toelaat zich snel in te graven en de franjes aan de teentjes om te beletten dat hij in het zand zou wegzakken wanneer hij jaagt of op de vlucht slaat. Dit beestje voedt zich uitsluitend met piepkleine duinmieren.

Een kever die een holletje graaft laat zich rustig filmen en blijft ongestoord doorgaan met zijn werkzaamheden.

Rond 09.00u staat er ons een mooie verrassing te wachten: we worden opgewacht door personeel van onze Mirage met een luxueus openluchtontbijtbuffet in de vlakke van Sossusvlei. Feërieke

omgeving om van een zeer uitgebreide keuze gerechten te genieten. We worden omringd door heel veel vogeltjes, waaronder Kaapse mussen (Cape Sparrow / *Passer melanurus* / Gewone mossie) die eten krijgen van Jennifer en Marc, en Zwaluwstaartbijeneters (Swallowtailed Bee-eater / *Merops hirundineus* / Swaelstertbyvreter).

Er staat water in de Sossusvlei! En dat dankzij het zeer natte voorbije jaar. We lopen dan ook tot aan de rand van de grote plas, waar Kluten (Blackwinged Stilt / *Himantopus himantopus*) rustig wandelen tussen de duizenden kleine insecten die op het wateroppervlak vertoeven.

Sossusvlei is een einddal van de Tsauchab rivier en bestaat uit vlaktes, gescheiden door duingebieden. Een enkele keer kan de Tsauchab na een goed regenseizoen uit zijn oevers treden en worden de vlaktes bevloeid door het regenwater. Door de hitte trekt dit echter snel weg. De rode duinen van Sossusvlei behoren tot de hoogste duinen ter wereld en imponeren met hun oranjerode kleuren. Deze kleuren zijn typerend voor de ligging. Grofweg kan gesteld worden dat de kleur van het zand verandert met de breedtegraden. Westelijk Namibië wordt gekenmerkt door grijs-geel zand, terwijl verder naar het oosten deze kleur overgaat naar oranjerood. De rode kleur wordt veroorzaakt door ijzeroxide dat als een dunne coating over ieder zandkorreltje ligt. Overigens zijn deze duinen, in tegenstelling tot de meer zuidelijk gelegen varianten, gevormd door oostelijke winden, waarbij zand uit de Kalahari werd aangevoerd.

Na deze prachtige ochtenduren, trekken we verder naar Sesriem Canyon. Wanneer we uit de bus stappen, is er van de canyon geen spoor. Pas als we te voet dichterbij komen, zien we de kronkelende kloof. Robert weet wel heel snel de weg te vinden... Na een korte wandeling dalen we 30 m diep, tot op de bodem van een uitgedroogde bedding. Deze rivier heeft hier miljoenen jaren tegen de rotsen gebeukt en de canyon gevormd.

De canyon was een belangrijke waterplaats voor de vroegste bewoners en reizigers. Omdat de kloof zo diep is verdampt het water nooit helemaal. Sesriem is Afrikaans voor 'zes riemen'; dat geeft aan hoe diep ze een emmer moesten laten zakken om hem vol te laten lopen.

Hier heerst een speciale sfeer van verlatenheid en rust. En toch is er leven! Na een paar honderd meter is ons padje afgesloten door een grote plas water. En hier zien we zoetwaterkreeftjes, vissen en een Kaapse rivierkikker die zich verscholen hield onder een steen in het water. Wanneer we op

onze stappen terugkeren kan Freddy een klein skinkje vangen, nl. een Wedge-snouted Skink (*Trachylepis acutilabris*)

De lokale Huismus zit hier ook, dezelfde als in West-Europa (House Sparrow / *Passer domesticus* / Huismossie), samen met de Kleine glansspreeuw (Glossy Starling / *Lamprotornis nitens* / Kleinglansspreeuw) en de Witborstkraai (Pied Crow / *Corvus albus* / Witborskraai). In de schaduw van een vuilbak poseert een eekhoorn voor de foto.

Onderweg krijgen we talrijke vreemde cirkels te zien: ronde plekken zonder enige vorm van vegetatie.

Fairy circles are enigmatic barren patches, typically found in the grasslands of the western part of

southern Africa. They are most prolific in Namibia. These fairy circles consist of round areas barren of vegetation; as yet there is no clear picture as to how they are formed, although scientists are researching the matter. In the oral myths of Himba people these barren patches are said to have been caused by the gods and/or spirits and natural divinities. Studies done by South African scientists shows that these circles are under continuous development. They grow in diameter, expanding to as large as 9 m in diameter, where they mature and "die", filled in by invasive grasses.

Richting Le Mirage stoppen we even om onze boeking voor de ballonvaart van morgen te bevestigen.

Om 15.45u mogen we weer vrij genieten van onze prachtige tuin en zwembad. Spijtig genoeg komen er nogal vroeg wolken opdagen, wat de temperatuur onmiddellijk gevoelig doet zakken. En de jacuzzi werkt ook niet mee vandaag: het water is te fris om ervan te kunnen genieten.

Om 18.30u zitten we al braafjes op ons groot rond plateau, met een glaasje in de hand, nagenietend van de mooie dag en wachten we op de zoveelste zonsondergang. En we blijven maar kiekjes nemen!

Na het prachtig avondmaal gaan we afrekenen, want morgen moeten we heel vroeg uit de veren...

Donderdag 27/10 Swakopmund – Welwitchia plains – Rossmund Lodge

Wake-up call om 05.00u! Het wordt een lange dag, met Ballooning en daarna een rit van 488 km voor de boeg (wat héél veel is bij Namibische wegtoestanden).

Na een mini-ontbijt en met de valiezen klaar aan de bus, worden we om 05.45u opgepikt door de mannen van Namib Sky Balloon Safaris.

We ervaren hoe zo'n grote ballon wordt gevuld met warme lucht, langzaam recht komt en zich uiteindelijk heel traag en zacht losmaakt van de begane grond. Geen gevoel van wind, wel af en toe lawaai van de brander, en anders geruisloos en aangenaam; tot wanneer de captain met opzet de bodem van de "bak" over een uitstekende rots laat schuiven....!

De vergezichten, het licht, de kleuren van de rotsen en de duinen, de magische cirkels, ons Mirage hotel,... alles is adembenemend mooi! We genieten met volle teugen van deze vlucht.

Iets meer dan een uur later beginnen de manoeuvres van de landing. Beide bestuurders slagen erin, met de hulp van een tiental mannen op de grond, om onze "bak" op de aanhangwagen van de jeep te plaatsen!!!!

En om 07.25u worden de champagneflessen ontkurkt met sabel: één mislukking, één geslaagd.

In het midden van de woestijn staan wij aan te schuiven aan een lange tafel met een uitgebreide keuze aan vlees en vis, groenten koud en warm, verschillende huisgemaakte broodsoorten, enz enz. De captain blijkt een Limburger te zijn, die dit bedrijfje amper 10 jaar geleden uit de grond heeft gestampt en in het begin moeilijke tijden heeft gekend. Nu gaat het hem duidelijk heel goed....

Een uurtje later zien we onze Johnny terug, en kunnen we vertrekken richting Swakopmund.

We stoppen niet meer voor de struisvogels en de springbokken, maar wel voor de Blauwe gnoe (Blue Wildebeest / *Connochaetes taurinus*), die hier zeldzaam is!

De blauwe gnoe is een antilope uit de familie der holhoornigen. De gnoe wordt 170 tot 240 centimeter lang, met een staart van 60 tot 100 centimeter. Hij heeft een schofthoogte van 115 tot 145 centimeter. Mannetjes worden tussen de 165 en de 290 kilogram zwaar, vrouwtjes 140 tot 260 kilogram. De gnoe is altijd binnen een straal van 20 kilometer van permanent water te vinden, en

drinkt minstens twee keer per dag. Hij is de gehele dag door actief, maar rust in de schaduw tijdens de heetste uren van de dag.

Een originele waarneming is deze van een Grijszanghavik (Pale Chanting Goshawk / *Melierax canorus* / Bleeksingvalk) die zich ontlast net op het ogenblik dat de fotografen in actie treden!

Aan een tankstation zien en horen we de Vaalvleugelspreeuw (Palewinged Starling / *Onychognathus nabouroup*).

We rijden langs een groot verbrand stuk savanne en een groep van meer dan 60 struisvogels.

Aankomst 12.15u in Rostock Ritz voor lunch waar Whinney onmiddellijk een grote Westelijke rotsagaam kan spotten.

Na een lekker middagmaal verlaten we Rostock om 13.50u.

Na amper enkele kilometers rijden stopt Johnny... hij heeft iets op de baan zien liggen... we stappen uit en zien een grote gekko wippend en springend, zeer agressief: wanneer Freddy hem benadert, springt de oranje-keurige gekko omhoog, zijn 4 pootjes raken zelfs de grond niet meer, en dat allemaal met de bek wijd open. Het wordt een echt spektakel, midden in de woestijn. Hij bijt in al wat hij kan pakken: schoen, veter, duim en vinger, handschoen: nooit geziene agressiviteit! Een uniek kenmerk zijn de kleine “babyhandjes”. Daardoor kan het beestje worden gedetermineerd: Namib Giant Ground Gecko (*Chondrodactylus angulifer namibensis*). Zeer mooie waarneming!

Tijdens de lange rit naar Rossmund krijgen we heel wat te zien:

-een Anaboom (*Acacia albida*) aan de brug over de Kuiseb River;

-zeldzame Hartmann's bergzebra's

-een lange rij groene bomen die een ondergrondse rivier verraden; hier stroomt het water los door het zand, aan een snelheid van 2 tot 11 km per jaar;

-een Kameelboom van wél 1000 jaar oud (*Acacia erioloba*);

-een snelle slang die de weg oversteeft...

-de Secretarisvogel (Secretarybird / *Sagittarius serpentarius* / Sekretarisvoël) die heel rustig langs de baan wandelt en zich hoofdzakelijk met slangen voedt;

-2 soorten gieren, namelijk de Witruggier (African White-backed Vulture / *Gyps africanus* / Afrikaanse witrugaasvoël) en de Oorgier (Lappedfaced Vulture / *Torgos tracheliotus* / Swartaasvoël).

De oorgier is een Afrikaanse gier uit de familie van de Sperwerachtigen (Accipitridae). Het is de enige soort uit het geslacht Torgos en niet nauw verwant aan de bekendere Gieren van de Nieuwe Wereld. De vogel is ongeveer 1.15 meter lang en heeft een vleugelspanwijdte van 2,5 meter. Het gemiddelde gewicht is 14 kilogram.

De oorgier is een aaseter en vindt zijn prooi met zijn uitstekende gezichtsvermogen. Vrijwel alle andere gieren en verwante condors hebben juist een uitstekend reukvermogen, dat bij de oorgier echter ontbreekt. Zoals vrijwel alle gieren heeft ook de oorgier een kale kop, een gevederde kop zou binnen korte tijd doordrenkt zijn met bloed en andere lichaamssappen vanwege de aasetende levenswijze.

We stoppen ter hoogte van een mooie Kokerboom.

De kokerboom (*Aloe dichotoma*) is geen boom in de engere zin van dat woord, maar een plant van het geslacht Aloë, die uitgroeit en vertakt tot hij de proporties van een flinke knotwilg heeft. Aloë's zijn een Afrikaans vetplantengeslacht waarvan slechts enkele bomen vormen. De kokerboom komt voor in erg droge streken in het noordoosten van de Karoo in Zuid-Afrika (onder andere bij Brandvlei) en het naburige zuiden van Namibië, onder andere in Speeltuinen van de reuzen bij Keetmanshoop.

De naam kokerboom (Quivertree) is afgeleid van het feit dat de Bosjesmannen (San) de holle takken van de plant gebruiken om er pijlkokers van te maken.

De meeste kokerbomen groeien over, op, of tegen blokken basalt. Deze blokken nemen gedurende de dag de hitte van de zon op, welke warmte vervolgens gedurende de nacht wordt afgestaan. Ondanks de koude nachten (het kan vriezen) is er op deze manier sprake van een microklimaat dat wordt gekenmerkt door een relatief constante omgevingstemperatuur.

Naast de statige kokerboom groeit ook nog de zeldzame en inheemse wolfsmelk *Euphorbia damarana* die erg gesmaakt wordt door de neushoorns, en de Bushman Candle, een soort *Pelargonium* die kleine roze bloemen voortbrengt. De waslaag die de takken bedekt dient als bescherming.

Qua reptielen zien we een kleine Namibische daggekkko (Bradfield's Day Gecko / *Rhoptropus bradfieldi*). Petra kan nog net een fotootje nemen om ons toe te laten later het diertje te identificeren. Maar voor een snel Nucras-hagedisje waren we te laat...

We hebben vandaag reeds 450 km gereden! En we komen aan in de Welwitchia Plains.

Hier kunnen we rustig naar deze uitzonderlijke planten kijken en de structuren van de mannelijke en vrouwelijke planten onderscheiden.

Welwitschia mirabilis is de enige plant die wordt gerekend tot de familie Welwitschiaceae, een zogeheten monotypische familie. De plant komt voor in de kuststreken van Angola en Namibië. Zij is vernoemd naar Friedrich Welwitsch.

Deze plant heeft slechts twee bladeren en groeit zeer langzaam. Beide bladeren zitten aan een korte

stam. In het gebied waar de plant groeit regent het maar weinig, de jaarlijkse regenval van ongeveer 1-100 mm is voor de plant ontoereikend. Ook condensatie van mist, wat leidt tot een neerslagequivalent van 50 mm, is ontoereikend. De plant haalt haar water vooral uit ondergrondse waterbronnen en stromen.

Gemiddeld worden de planten zo'n 500 tot 600 jaar oud, maar het is bekend dat sommige exemplaren wel 2000 jaar oud zijn. De plant is tweehuizig en voor bestuiving aangewezen op de Welwitschia-wants (*Probergrothius sexpunctatis*), een rode wants.

Vanwege haar langzame groei en doordat veel oudere planten zijn weggehaald door verzamelaars is de plant uit sommige gebieden bijna verdwenen. De Welwitschia in Angola lijkt beter beschermd dan die in Namibië omdat landmijnen de verzamelaars op afstand houden.

Om 19.00u komen we aan in een echt maanlandschap. Het natuurpark DOROB N.P. biedt duizelingwekkende panorama's, maar helaas zit er uranium in de ondergrond!

De natuurbeschermers hebben hun strijd verloren: in 2013 komt er een mijn! Dit ruig maar zeer mooi landschap zal moeten verdwijnen. En wat er zou overblijven wordt sowieso bufferzone voor het bedrijf, en dus onbereikbaar.

Het is een kurkdroog, woest en schijnbaar levenloos gebied, maar toch zien we er springbokken en vogels.

We komen aan in Rossmund Lodge, het is 19.50u, en dat is 3 uur later dan gepland.

The Rossmund Lodge is situated on the northern banks of the Swakop River, approximately 6kms from the coastal town of Swakopmund. The Lodge forms part of the 18-hole Rossmund Golf Course, uniquely set in the Namib Desert, and is one of only five registered all-grass desert golf courses in the world. The rural location of the lodge makes it an ideal setting for non-golfers wanting to avoid staying in the town.

We gaan eten om 20.30u in The Tug, waar men grote porties lekkere kabeljauw serveert.

Johan helpt Jennifer en Aadje om hun bord leeg te maken...

En we krijgen nog een lekker dessert...

Vrijdag 28/10 Swakopmund – Walvisbaai – Catamaran cruise – Namib Desert flight.

Een paar vroege vogels genieten van de omgeving en maken een filmpje van springbokken op het golfterrein bij zonsopgang.

Ontbijt om 07.00u in Rossmund want we moeten om 08.00u in Hotel Swakopmund zijn waar de company “Laramon Tour Dolphin Seeing” ons komt oppikken.

We beginnen aan een boottocht op zee en al heel snel krijgen we wat ons werd beloofd: Zuid-Afrikaanse pelsrobben (Cape Fur Seal / *Arctocephalus pusillus*) en Tuimelaars (Bottlenosed Dolphin / *Tursiops truncatus*). Twee pelsrobben tonen hoe ze kunnen surfen op de golven van de boot, aan een snelheid van 17 km/u. Indrukwekkend! Af en toe wordt hen, in volle vaart, een visje toegesmeten... dat helpt...

Ze kruipen zelf op de varende boot, bedelend naar meer lekkere hapjes.

Waar vis is zijn vogels: grote jager, mantelmeeuwen, visdiefjes, aalscholvers...

En dan volgt er een prachtige brunch aan boord, ingeleid met lekkere sherry à volonté, gevolgd door champagne (sparkling wine) à volonté, en met oesters en alle mogelijke lekkere hapjes in overvloed. We doen ons best, en toch krijgen we niet alles op!! Dat zegt veel over het rijkelijk aanbod!

Rond 13.00u komen we terug aan land voor een stadsrondrit met de bus.

Het eerste deel van de namiddag brengen we door in het Cristal Museum, een klein museum maar met de grootste kristallen ter wereld. Indrukwekkende verzameling! En zeer mooie presentatie!

Terwijl het grootste deel van de groep dieper Swakopmund in duikt voor verder bezoek, kiezen Jennifer, Johan, Otto en Freddy voor een twee uur durende vlucht met "Bush Bird" over Sossusvlei, Skeleton Coast enz. We vliegen over een witte marmermijn, we volgen de Kuiseb River die een echte grens vormt tussen de rotswoestijn en de rode duinen, we kruisen de Kuiseb Canyon en vliegen over Star dunes:

de sterduinen worden gevormd door de jaarlijkse wisselende windrichting, het zijn eigenlijk kruisende sikkelduinen. Vooral in Sossusvlei zijn sterduinen te vinden. In tegenstelling tot de mobiele duinen van de zuidelijke Namib (deze duinen verplaatsen zich langzaam mee met de heersende windrichting) zijn de duinen van Sossusvlei relatief stabiel.

Daarna vliegen we over Deadvlei en Sossusvlei.

Op de terugweg volgen we de Skeleton Coast, zien verschillende scheepswrakken waaronder die van de Eduard Bohlen, dan over Conception bay en Sandwich harbour.

Ook Walvisbaai is mooi te zien van op lage hoogte.

We landen om 18.10, na een vlucht van meer dan 2 uur. Het was superleuk!

Om 20.00u is de afspraak in een restaurant voor een lekker en copieus avondmaal.

Zaterdag 29/10 Swakopmund – Cape Cross

Vandaag mogen we uitslapen. We vertrekken pas om 09.00u en rijden langs de kust, richting Cape Cross.

Onderweg zien we een grote zoutwinning, een grote groep Greater Flamingo (*Phoenicpterus ruber* / Grootflamink) en op een wrak nestelen Witborstaalscholvers (White-breasted Cormorant / *Phalacrocorax carbo* / Witborstduiker) en Kaapse aalscholvers (Cape Cormorant / *Phalacrocorax capensis*).

We stoppen aan de Lichen fields, waar we van onze gids knappe wetenschappelijke uitleg krijgen. Hier leven 70 verschillende soorten lichens of korstmossen. Dit zijn plantjes die leven van de mist. Het zijn net harde, droge schuursponsjes. Als er water op komt worden ze zacht en groenig. Dit is een unieke plek op de wereld, ze komen alleen hier voor. Als een plantje wordt beschadigd duurt het een jaar voor het zich hersteld heeft. Vandaar dat het spitsroeden lopen is tussen de lichen.

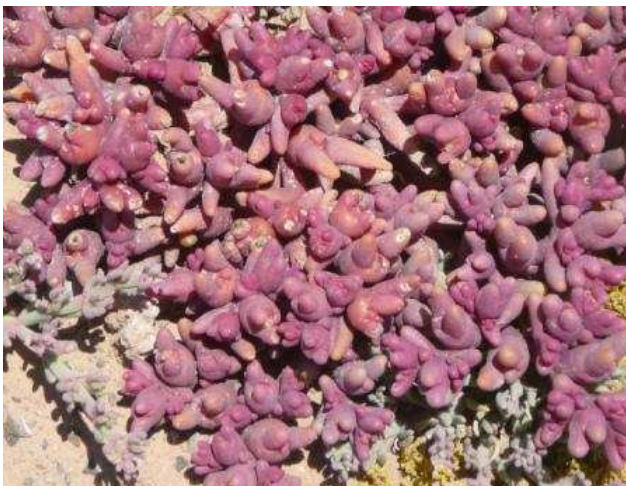
Korstmossen zijn schimmels die hun voedingsstoffen betrekken uit algen waarmee ze een symbiose vormen. Ze zijn het resultaat van de innige symbiose van twee verschillende typen van organismen: een schimmel en een groenwier of een blauwalg (Cyanobacteria). Soms zijn deze zo sterk met elkaar verbonden dat ze buiten het samenwerkingsverband geen overlevingsmogelijkheid bezitten. De studie die zich richt op korstmossen is de lichenologie. Aan de buitenkant zit de schimmel, die dus ook de grove vorm van het korstmos bepaalt. De algen verzorgen de fotosynthese, en produceren daarbij in plaats van de suiker die normaal gesproken wordt geproduceerd, speciale suikeralcoholen die door de schimmel kunnen worden gebruikt.

De algen hebben ook voordeel van de schimmel: de schimmel houdt water vast, dat afkomstig is uit de lucht (regen), zodat de algen deze stof kunnen gebruiken voor de fotosynthese. de schimmel scheidt zuren uit, dat helpt bij het opnemen van mineralen voor de algen. de schimmel ligt over de algen of cyanobacterie heen en biedt daarom bescherming tegen intensief zonlicht. Het is een schaduw voor de algen. Sommige schimmels zijn giftig en beschermen daarmee de algen of cyanobacterie tegen vijanden. Veel korstmossen groeien zeer traag (soms niet meer dan 0,1 mm per jaar), en groeien daarom vooral

daar waar ze niet door zaadplanten kunnen worden verdrongen. Men vindt ze bijvoorbeeld vaak op kale rots (bijvoorbeeld grafstenen en muren), waar ze in tegenstelling tot echte planten op kunnen leven, en soms zelfs in door kunnen dringen. Ze vragen niet veel voedingsstoffen, en kunnen die vaak halen uit het stof in de lucht. Ook kunnen ze in geval van uitdroging lange tijd, vaak jarenlang, in een rustfase blijven, en na toevoeging van water weer tot leven komen.

Heel mooi zijn de mineralen bekleed met korstmossen, zoals de diepzwarte jaspis met geelgroene lichen of de quartz met groen en rode lichen! We vinden hier ook een heel mooie vetplant, de Bloedvinger genoemd, een succulent zonder wortels!

Langs de weg staan onbemande standjes met zoutkristallen. De prijzen zijn vermeld op stukken karton en er staan glazen potjes waarin je het overeengekomen bedrag kunt insteken wanneer je een dergelijk kristal meeneemt.

Op het middaguur vangen we een snelle Reticulated Desert Lizard (*Meroles reticulatus*) die prachtig gecamoufleerd tussen de stenen ligt.
En er wordt ook een klein skelet gevonden, hoogst waarschijnlijk van een walvisluis.

We komen aan in Cape Cross om 14.30u en we zullen het gehoord en geroken hebben. Hier liggen naar schatting 40.000 Zuid-Afrikaanse pelsrobben.

In het hoogseizoen zijn er dat meer dan 200.000!

Leuke toestanden van slapende, vechtende, genietende en ook zogende robben, dat allemaal in een bewegend en luidruchtig ensemble.

Tussen de pelsrobben zien we enkele Krombekstrandlopers naar voedsel zoeken (Curlew Sandpiper / *Calidris ferruginea*).

We komen aan in onze Cape Cross Lodge om 15.15u. Dit is een proper, rustig en zeer afgelegen hotel met goede bediening.

Vanuit de kamer zien we 2 Zadeljakhalzen (Black-backed Jackal / *Canis mesomelas*) die komen drinken aan een klein waterreservoir op het strand

Tijdens één van de wandelingen langs de waterlijn vinden we verschillende kleine Namibische daggekkos van de soort *Rhoptropus afer*. En ook nog een vreemde sprinkhaanachtige. Zou volgens Johnny de Pantserkrekkel zijn (Koringkriek = *Acathopplus* sp. / Koringkriek?).

Er liggen her en der kleine dode pelsrobben waar de meeuwen zich te goed aan doen.

Zondag 30/10 Cape Cross – Brandberg – White Lady – Twijfelfontein.

Tijdens de ochtenwandeling komen we aan het kruis van Cape Cross.

Hier zijn veel bekende historische bezoekers geweest, zoals Diego Cao en zijn kartograaf Martin Beheim, Bartolomeus Diaz, Vasco da Gama, ... Eén van hen zal dat kruis wel hebben neergeplant, maar wie is niet exact geweten.

Om 08.15u vertrekken we richting Brandberg. Die ligt 2576m hoog... we gaan dus klimmen...

We zien springbokken, gemsbokken, nog talrijke Welwitchia's en een nieuwe vogelsoort, nl. de Ludwig's trap (Ludwig's Bustard / *Neotis ludwigii* / Ludwigse pou).

Tijdens deze rit krijgen we mooie zichten op de Messum vulkaan en de Brandberg.

De berg heeft zijn naam te danken aan de vurige gloed die kan opklaaien als de zon er aan het einde van de middag ondergaat.

De 2576 meter hoge Brandberg is een granieten pukkel in het vlakke landschap. Volgens geologen is de berg ooit meer dan 6000 meter hoog geweest (500 miljoen jaar geleden, toen Zuid-Amerika nog aan het Afrikaanse continent vast zat, het Gondwana continent), maar is bijna geheel weggeërodeerd, de granieten kern bleef over. De berg bevat vele bronnen en poelen die ook bij grote droogte nog water bevatten, hierdoor is de berg al duizenden jaren een toevluchtsoord voor mens en dier. De Brandberg is versierd met tienduizenden rotstekeningen, de bekendste is de White Lady.

En om 11.10u, één van de toppers van de reis qua reptielen, gespot door onze waakzame chauffeur: een kameleon. Hij steekt gewoon de stoffige weg over, in volle zon.

Het is een groot exemplaar, vrij agressief met volledig opengesperde bek!

Hier komt maar één soort voor, de determinatie is dus gemakkelijk: Namaqua kameleon (*Chameleo namaquensis*). Het beestje wordt uiteraard uitgebreid gefotografeerd want dit is een unieke kans om deze soort van dicht bij te kunnen zien.

De Fred ziet er gelukkig uit...

Om 12.30u stoppen we in de White-Lady Lodge voor onze lunch. De grote “wilde” tuin van dit restaurant is prachtig, met succulenten, cactussen, mooie grote stenen, een kleine beek... en

reptielen! We zien de kleurrijke Damara rotsagaam , zowel mannetje als wijfje, 4 grote Luipaardschildpadden (Leopard Tortoise / *Geochelone pardalis* en prachtige oranje gekko's, Boulton's Namib Day Gecko (*Rhoptropus boultoni*).

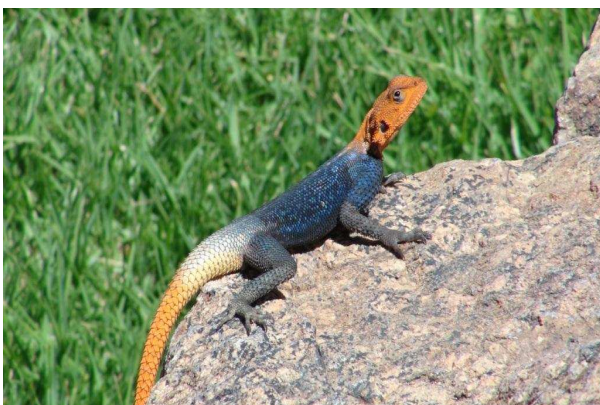
Na het middagmaal beginnen we aan de wandeling naar de beroemde White Lady encravings.

White Lady: een bijzondere rotstekening waarvan sommige onderdelen nergens anders in Namibië voorkomen. De tekening laat een vrouw van circa 40 centimeter hoogte zien als centrale figuur van waarschijnlijk een processie. Een aantal van de figuren in de processie hebben dierlijke kenmerken. De vrouw houdt in haar rechterhand een bloem of een eierdop van een struisvogel, in haar linkerhand heeft ze een boog met pijlen. De dame heeft vanaf haar borst een witte kleur.

Onderzoekers uit de jaren '40 en '50 kwamen tot de conclusie dat er daarom een link is met Europese schilderijen; de kleur zou overeenkomsten hebben met schilderijen uit Kreta. Deze verklaring heeft enkele decennia stand gehouden, vooral onder invloed van de Apartheidsgetinte gedachtegang dat zwarte culturen niet in staat zouden zijn geweest zelf scheppend bezig te zijn. Latere onderzoekers zien in de processie inheemse mensen die de initiatie van een zwarte jongen of man bekijken die zich helemaal met klei heeft ingesmeerd. Het is ook mogelijk dat de witte figuur een sjamaan is.

Enkele waarnemingen tijdens de “hete” klim:

Klipdassen (Rock Dassie / *Procavia capensis*)

Palmtortel (Laughing Dove / *Streptopelia senegalensis* / Rooiborsduifie)

Ricinus plant en zijn verband met muggen en diarree...

Slangenarend (Blackbreasted Snake Eagle / *Circaetus gallicus* / Swartborsslangarend)

Witgatboom, waarvan de wortels dienen om “koffie” te maken

Damara rotsagaam (foto) en Namibische daggekkko.

Om 16.00u eindigt deze schaduwarne maar prachtige wandeling.

We begeven ons naar Twijfelfontein.

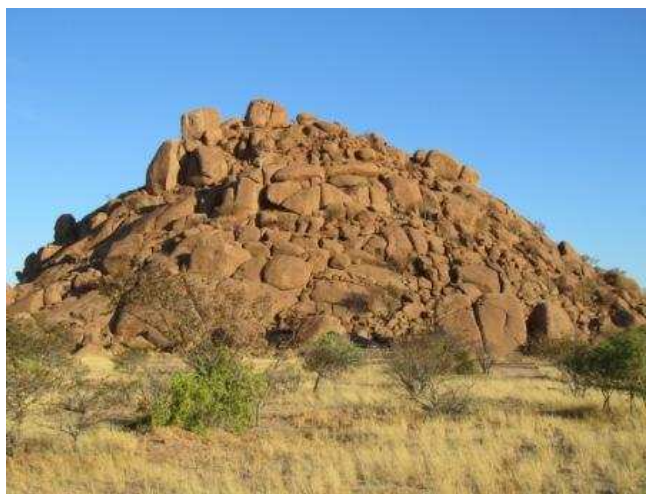
De vallei bij Twijfelfontein is één van Namibië's bekendste toeristische attracties. De vallei dankt haar naam aan een bron die soms wel, soms geen water geeft - bewoners twijfelden telkens weer of er nu wel of geen water zou zijn. Internationale bekendheid dankt de vallei aan de talloze rotstekeningen en graveringen die in, onder en op de rotsen terug te vinden zijn. De tekeningen en gravures komen van de hand van San-mensen en zijn soms duizenden jaren oud. Zeker 2.500

inscripties en enkele duizenden tekeningen staan er op de rotsblokken; datering: van 300 vóór Christus tot de 19e eeuw. De meeste graveringen laten dieren zien zoals gemsbokken, leeuwen, olifanten en bokken. Sommige laten sporen zien en geometrische figuren, waarvan gedacht wordt dat deze verwijzen naar drinkwaterplaatsen.

Twijfelfontein is zo uniek omdat dit één van de weinige plaatsen is waar zowel rotstekeningen als inscripties in zulke grote hoeveelheden aanwezig zijn. Een goede verklaring voor het grote aantal is er eigenlijk niet. Rotstekeningen werden meestal door de sjamaan gemaakt die verantwoordelijk was voor de verbinding tussen hemel en aarde. Om die reden zijn er vaak elanden te zien. Dit dier belichaamde voor de Bushman, Nama en Damara het hemelse. De tekeningen van Twijfelfontein kunnen door sjamanen zijn gemaakt, maar evengoed kunnen de rotsen als oefenterrein hebben gefungeerd voor ondermeer kinderen, of misschien als een cultureel centrum waar mensen voor hun plezier schilderden en etsten.

Onderweg leren we heel wat bij over de Mopani tree, boom die door bijna alle dieren wordt gegeten! En we stoppen bij een verweerde granietheuvel, waar Werner ons uitlegt wat wolzakverwerking betekent.

Graniet is waarschijnlijk ongeveer 1,7 miljard jaar geleden gevormd als gevolg van het stollen van magma. Dikke lagen zandsteen er bovenop zetten het onder grote druk. Na het eroderen van deze zandsteen en het door plooiing omhoog komen van het graniet verminderde de druk op het graniet zo, dat het de kans kreeg om uit te zetten en barstte. Dit proces heet drukontlasting en is een vorm van mechanische verwerking. De solide laag graniet is daardoor in de aardkorst uiteengevallen in grote min of meer rechthoekige blokken. Het uiterlijk van de steen lijkt op een ui die uit vele laagjes is opgebouwd. In werkelijkheid dringt de chemische verwerking slechts centimeters in het gesteente door. Verwerking waarbij uiteindelijk een bolvormig gesteente overblijft, noemen we sferoïdale- of wolzakverwerking. De "eindvorm" van sferoïdale verwerking noemen we tors.

Verwerking waarbij uiteindelijk een bolvormig gesteente overblijft, noemen we sferoïdale- of wolzakverwerking. De "eindvorm" van sferoïdale verwerking noemen we tors.

Een uurtje later komen we aan in een onwaarschijnlijk mooi aangelegde en geïntegreerde lodge in Twijfelfontein, de Country Lodge.

Aan de ingang zien we al een vijftal Kaokoveld Rock Dassie's (*Procavia capensis welwitschii*). Kenmerkend voor deze ondersoort is de witgekeurde patch midden op de rug. Hoewel Dassie's op kleine knaagdieren lijken, zijn ze meer verwant met de Olifant en de Indische zeehoe!

Het avondmaal in het prachtige restaurant is van zeer hoog niveau: heel lekker, veel keuze, vooral wat het vlees betreft: koedoe, springbok, beef, kip, gemsbok, kroko.

Het personeel dat opdient en de mensen van de keuken komen een nummertje dans en zang opvoeren. En nadien blijven ze nog lange tijd zingen in de keuken. Gezellig en geestig moment.

Rond 23.00u gaat iedereen slapen.

Maandag 31/10 Twijfelfontein - Ruacana

We ontbijten om 07.00u en we verlaten de lodge om 08.20u om de Engravements en de Orgelpijpen van Twijfelfontein te bezoeken.

Onderweg zien we de Bergtapuit (Mountain Chat / Oenanthe monticola / Bergwagter) en de Vaalvleugelspreeuw.

We bewonderen de Organ Pipes, een bijzonder natuurverschijnsel. Deze smalle basaltzuilen van soms wel vijf meter hoog zien er uit als orgelpijpen.

We stoppen bij een "Damara-shop", waar de locals hier vooral zelfgemaakte voorwerpen en enkele zelf ontgonnen mineralen te koop aanbieden. Van zodra we uitstappen roept een vrouwtje de andere leden van de familie naar buiten: iedereen komt eraan, van groot tot klein, honden inbegrepen.

We kopen verschillende kleine zaken en trakteren de drie kids op Sultana koekjes.

Op het middaguur komen we aan in het Petrified Forest.

Het Versteende Woud ligt op een zandstenen rif waarop 50 boomfossielen staan die naar schatting 260 miljoen jaar oud zijn. De bomen zien er soms nog levensecht uit. Het is niet duidelijk hoe de bomen hier terecht zijn gekomen. Omdat de wortels van de bomen echter ontbreken, zijn de bomen naar alle waarschijnlijkheid met een vloed vanuit het noorden aangevoerd. Dan geraken ze bedolven en mineralen vervangen de cellen van de bomen (silicaat, ijzer, magniet). Rondom de bomen groeien diverse planten zoals welwitschia.

Tijdens de rit naar Khorikas krijgen we een beetje uitleg over de veeteelt hier: er zijn bvb. 4 ha nodig om één schaap te voeden, terwijl dat er 10 à 20 ha zijn voor één koe! Er leven in totaal naar schatting 2 miljoen schapen en geiten in deze uitgestrekte streek. We stoppen in Khorikas om te tanken en maken van de gelegenheid gebruik om snoep en drank te kopen en een paar kids te trakteren op een lekker ijsje. En Freddy trakteert zichzelf op een “nieuw” soort agaam: Agama etoshae! Hij is weeral een uurtje stil...

Om 13.35 rijden we richting Kamanjab. Het is hier veel groener dan in de vorige gebieden, wat in feite niet zo gunstig is voor ons om grote dieren waar te nemen. Hoe droger, hoe meer ze geconcentreerd zitten aan zeldzamere waterholes. Zeer egoïstische benadering, want hoe groener, hoe beter voor onze beesten, natuurlijk...

Om 14.30u picknicken we (film en foto's).

Om 15.35 zien we onze eerste Giraffe samen met een zeer jonge soortgenoot.

Er is een wegcontrole waarbij onze driver zijn rijbewijs moeten laten zien... Niet te vinden tussen de papieren... dan maar in de bagage gaan zien... dus een paar koffers verplaatsen om aan de handbagage van Johnny te geraken... weeral niks! Opnieuw tussen de papieren vooraan in de stuurcabine... en eindelijk toch gevonden.

Het is nog een eindje rijden alvorens we op onze bestemming zullen zijn.

We zitten in Ovamboland en langs de weg steken we een ezelskar voorbij: een volledige familie op een kleine kar getrokken door 2 ezels.

Het is 18.30u en onze Johnny is even de weg kwijt. We vragen het aan een paar groepen jongeren (allemaal met gsm of mp3 in de hand!) en geraken terug op het goede spoor, na een ommetje van

een 15-tal kilometer (wat niks is in zo'n uitgestrekte en weinig bewoonde streek, en ten opzichte van een dagtocht van 520 km...). Maar we slagen er opnieuw in om in de verkeerde richting te rijden. Gelukkig dat Hilde en Werner het tijdig bemerken. Onze laatste rechtsomkeer en we komen aan in de Ruacana Eha Lodge om 19.30u. Vrij laat en dus snel aan tafel na een korte douche om al het stof van de dag eraf te krijgen... In het stortbad bij Walter zit een beestje met 4 poten en een lange staart... da's voor de Fred. Ziet er een juveniel mooi gestreept

hagedisje uit. Later krijgt het beestje een naam: Western Rock Skink (*Trachylepis sulcata*)

We gaan rustig eten en vroeg slapen. Geen koffers te maken want morgenavond overnachten we ook hier.

Dinsdag 1/11 Ruacana – Watervallen - Himba's

Bezoek aan de Himba's.

Om 09.00u verlaten we de lodge en gaan we proviand - cadeau's - halen voor de Himba's. Dat is één van de “verplichte zaken” om door het dorpshoofd “aanvaard” te worden: bloem, dadels en andere eetwaren...

We rijden met onze grote bus het gebied binnen. Maar de weg versmalt al snel en ons voertuig kan niet verder... dus maar een eindje te voet, wat zeker niet stoort. Integendeel, we snuiven al wat sfeer op in dit droog en dor gebied. Geen mens te bespeuren, tot we opeens aan kleine hutten staan. Deze vallen niet op in de wirwar van takken en droog hout.

Er moeten eerst een paar geplogenheden worden gerespecteerd, waar onze lokale gids het proviand afgeeft en de toelating vraagt om het dorp te mogen betreden.

Wanneer we aankomen, zit de Chef op een stoeltje vóór een hut, omring door een zestal vrouwen en een 10-tal kinderen.

De Himba vrouwen dragen weinig kleding. Als bescherming tegen de zon smeren ze zich in met een mengsel van geitenvet en oker. Dit geeft ze de karakteristieke rode huidskleur. Voor de vrouwen is het uiterlijk heel belangrijk. Het bepaalt ondermeer hun status en levensfase.

Meisjes dragen hun haar in twee vlechten van achter naar voren op het hoofd. In de pubertijd worden deze vervangen door kleine meerdere "gewone" vlechten, die worden ingesmeerd met hetzelfde mengsel van geitenvet en rode oker. Als ze trouwen, komt daar nog een soort kroon van geitenvel bovenop. Behalve de weinige dierenvellen die ze dragen, hangen de vrouwen vol met allerlei sieraden, gemaakt van schelpen, leer, en metaal.

De Himba's leven van hun vee, en zijn dus semi-nomadisch. De mannen van de stam zijn vrijwel continu met het vee op pad, terwijl de vrouwen in de dorpjes achterblijven. Zij zorgen voor de kinderen, waarbij ze ook onderling voor elkaars kinderen zorgen. Alle werkzaamheden in het dorp worden ook door de vrouwen gedaan. Dit is inclusief de zwaardere taken, zoals het halen van water, het bouwen van de hutten, verbouwen van mais enzovoort. De mannen houden zich, naast het vee, met de politieke taken bezig. Dochters worden uitgehuwelijkt bij de geboorte. Wanneer ze vervolgens tussen hun 14e en 17e trouwen, verhuizen ze naar de clan van hun man. Zo'n clan bestaat dus uit de oudste man en zijn zonen, eventueel nog broers en neven. Plus natuurlijk de vrouwen van al die mannen. Opvallend is wel dat een zoon niet het vee en de rijkdom van zijn vader erft, maar wel die van de broer van zijn moeder.

Tijdens de koloniale overheersing van Namibië, leefden de Himba's in complete afzondering. Toch

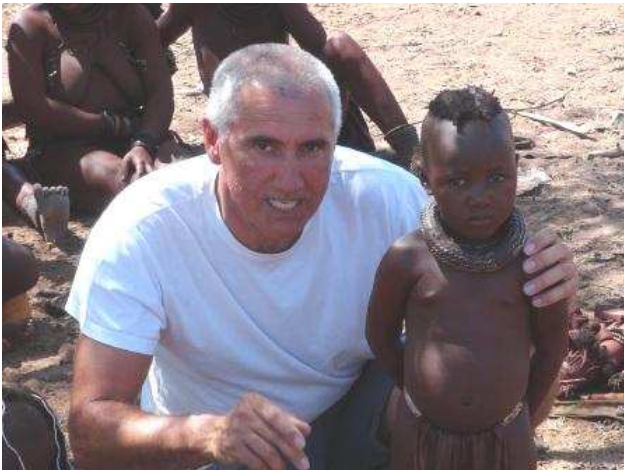
hebben ze veel last gehad van de pogingen tot genocide door de Duitse overheersers, en van de gevechten voor onafhankelijkheid van eerst Duitsland en later Zuid-Afrika.

Hier bovenop kwamen nog natuurrampen, zoals langdurige droogte. In de jaren na 1980 werd bijna 90 procent van het vee gedood door de droogte. Veel Himba's werden daardoor gedwongen in krottenwijken te gaan wonen, met steun van internationale hulporganisaties.

Sinds de jaren 90, na de onafhankelijkheid van Namibië, gaat het weer beter met de Himba stam. Zij hebben veel van hun land teruggekregen om hun traditionele leven weer op te pakken. Bovendien verdienen ze extra geld door toerisme.

Er zijn echter nieuwe bedreigingen. Zo was er een plan voor een stuwdam, die veel van het leefgebied zou doen overstromen. Met behulp van internationale activisten hebben ze hier succesvol tegen geprotesteerd.

De regering van Namibië voorziet in mobiele schooltjes voor de Himba. Hoewel veel Himba kinderen tegenwoordig dus kunnen lezen en schrijven, verandert dat voorlopig weinig aan hun levenswijze. Maar voor hoe lang nog?

We mogen foto's nemen, zonder problemen. Aanraken mag ook, ze appreciëren dat zelfs! Maar let op.... de "verf" gaat eraf!

Bij het verlaten van het dorp zien we de chef een sms ontvangen en beantwoorden op een knalrode gsm. Zelfs hier, in dit afgelegen oord, heeft het mobieltje zijn weg gevonden!

Uitzonderlijke ervaring, dit bezoek! Een hoogtepunt in de reis, uiteraard!

Op de terugweg bewonderen we een gigantische termietenheuvel van méér dan 3m hoog!

En staan we stil bij een prachtige Flamboyant (*Delonix regia*), een plant uit de vlinderbloemenfamilie. Het is een tot 15 m hoge boom met een tot 20 m brede, schermvormige kroon en een stam met een diameter van 130 cm of meer. We spotten er ook een Maskerbulbuul (African Red-eyed Bulbul / *Pycnonotus nigricans* / Rooioogtiptol)

Ons lunchpakket was lekker maar veel te copieus. We verzamelen wat teveel is en bergen dat proper op: Johnny verwacht dat we dat zullen kunnen uitdelen aan kinderen.

En inderdaad, een uurtje later zien we een groep kids langs de baan. We stoppen en onze driver deelt het voedsel uit. De eerste minuten verlopen relatief ordentelijk, maar daarna wordt het hopeloos...

Na het avondmaal gaan we direct afrekenen om zeker te zijn niet te veel tijd te verliezen morgenochtend. En organisatorisch is het hier niet 100%, dus beter vanavond voorzien dan morgen genezen... En die indruk klopt: we moeten op 2 verschillende plaatsen gaan afrekenen: zowel aan de bar als op de receptie... 2 maal file, tweemaal rekenen...

Woensdag 2/11 Ruacana – Etosha – Namutoni Camp

We ontbijten om 06.30u en brengen onze koffers naar de bus. Tijdens het inladen zien we eekhoorntjes van de ene tak naar de andere wippen en jagen ze enkele Maskerbulbuuls op. Terwijl we wachten, neemt Johnny een metalen pot en een schop uit de bus, en begint een paar jonge plantjes uit de tuin van het hotel te graven. “Mango tree and Jacaranda tree, that's exactly what I need for my garden”! We zouden dat in Europa 'ns moeten proberen...

Om 08.15u verlaten we Ruacana voor Oshakati, dat 150km verderop ligt. En vandaar naar de ingang van het Etosha park, via de King Nehane Gate.

Maar vóór we zover zijn, stoppen we aan één van de grote bevoeiingskanalen die het water van de stuwdam over de akkers en plantages verspreidt.

Bij een volgende baobab stoppen we: deze is gigantisch! we meten de omtrek door er rond te gaan staan Omtrek: minstens 23 meter!!!!

Onderweg geeft Johnny ons nog wat informatie, onder meer dat zaden van bomen vooral worden verspreid door olifanten omdat deze amper 35% verteren van wat ze eten. Al de rest verlaat het dier onaangetast via de uitwerpselen.

We rijden langs talrijke plassen en dus zijn er verschillende soorten vogels in de buurt: Hamerkop, Smidsplevier (Blacksmith Plover / *Vanellus armatus* / Bontkiewiet), Kleine zilverreiger (Little Egret / *Egretta garzetta* / Kleinwitreier), Blauwe reiger (Grey heron / *Ardea cinerea* / Bloureier), Spoorwiekgans (Spurwinged geese / *Plectropterus gambensis* / Wildemakou) (maar is geen gans, wél een eend!) en zeker noemenswaardige observaties zoals de Abdim's ooievaar (White-bellied stork /

Ciconia abdimii / Kleinswartooievaar), met zijn 75cm de kleinste ooievaar, en de Afrikaanse gaper (African Openbilled Stork / *Anastomus lamelligerus* / Oopbekooievaar): de snavel is kenmerkend voor de soort vanwege de vreemde opening in het midden. Deze opening is aan beide zijden even breed en heeft een lengte van 6 millimeter. De vogel voedt zich met een soort waterslakken die hij uit het water zeft.

In één van deze plassen zijn dames aan 't vissen op een zeer traditionele wijze, nl. met puntige manden die ze in het ondiep water over de vissen plaatsen en deze via een opening in de mand, met de hand uit het water halen.

We stoppen om van het beeld te genieten en tevens delen we eten en kleren uit aan de ongelooflijk enthousiaste en dankbare dames. Ze lachen en dansen: een waar feest voor hen en voor ons!

Om 12.30 tanken en shoppen we in Oshakati. Terwijl iedereen al klaar staat om te vertrekken, en de tankbeurt al minutenlang geklaard is, duurt het nog méér dan een kwartier alvorens onze chauffeur er in slaagt om te betalen: hij wordt aan het lijntje gehouden bij zo gezegde mogelijke betaling met Credit Card, maar uiteindelijk moet er cash worden betaald.

Om 14.30u rijden we eindelijk het park binnen en amper 10 minuten later begint het schouwspel: we fotograferen en filmen de Afrikaanse maraboe (Marabou Stork / *Leptoptilos crumeniferus* / Maraboe), de Bateleur (*Terathopius ecaudatus* / Berghaan), de Witruggier, de Paradijskraanvogel (Blue Crane / *Anthropoides paradiseus* / Bloukraanvoël), de Struisvogel en de Koritrap (Kori bustard / *Ardeotis kori* / Gompou).

De koritrap is een grote vliegende vogel uit de familie van trappen. Met een gewicht tot 19 kilogram is het de zwaarste vogel die kan vliegen. De koritrap kan 120 centimeter lang worden. Beide geslachten hebben een gelijk verkleed.

De koritrap is een standvogel, die leeft in de graslanden en woestijnen van oostelijk en zuidelijk Afrika. Hij voedt zich met insecten en andere kleine dieren, maar ook plantaardig materiaal als zaden en gras.

En het is nog niet gedaan. Er komt nog de Grijze zanghavik en het Angola-blauwfazantje (Blue Waxbill / *Uraeginthus angolensis* / Gewone blousysie). Het Angola-blauwfazantje is een typische vertegenwoordiger van de groep die soms wordt aangeduid met de term 'blauwe wassnavels'. Deze aantrekkelijke vinken zoeken meestal voedsel op de grond, grassoorten en onkruidplanten. Insecten worden ook in de vlucht gevangen.

Iets verder dringt de zoute geur van het water van Etosha pan de bus binnen.

We spotten Steenbokantilope en fotograferen een Grijze wouw (Black-winged Kite / *Elanus caeruleus* / Blouvalk), verschillende Kluten (Pied Avocet / *Recurvirostra avosetta* / Bontelsie) en een Zadeljakhals.

De eerste "waterhole" die we aandoen is Tsumcor Pound. Langs de oever staan tientallen Helmpareelhoentjes die zenuwachtig rondlopen. Een groep Steppezebra's (Plains Zebra / *Equus quagga*) en enkele giraffen komen hun dorst lessen.

Mooi en elegant hoe een giraffe met haar lange stijve nek toch tot aan het water geraakt door haar voorste poten voorzichtig te spreiden.

De zebra's hier in het Noorden behoren tot een andere soort dan de Hartmann's bergzebra's van Hakos en van de Gaub Pass. Hier gaat het om de *Equus quagga* waarvan de strepen op de poten niet verder dan de knie reiken en ze hebben schaduwstrepen tussen de donkere lijnen op het lichaam.

Werner legt ons uit van waar de strepen van de zebra's komen:

2 theorieën: de eerste: van Desmond Morris: “omdat zebra's strepen mooi vinden” .

De tweede: evolutionair: door de aanwezigheid van de strepen is het voor een leeuw die een kudde achtervolgt, moeilijk om één individu te onderscheiden: het moiré-effect. Een moirépatroon is een interferentiepatroon dat ontstaat als twee sets met lijnen over elkaar heen gelegd worden onder een iets verschillende hoek, of als zij een iets verschillende lijnafstand hebben. De term komt van het Franse moiré, oorspronkelijk een soort zijde. Moirépatronen komen vaak voor als ongewenste neveneffecten van digitale beelden. Zo kan een moirépatroon optreden als de horizontale streepjes van een overhemd van een presentator op de televisie interfereren met de lijnen van de TV.

De volgende drinkpoel die we bezoeken is Groot Okewi. Ook hier zien we een giraffe drinken en in het water, op een steen, liggen 2 Afrikaanse moeraschildpadden (African Helmeted Turtle / Pelomedusa subrufa). *Het is met een gemiddelde carapaxlengte van ongeveer 20 centimeter een middelgrote soort. De nek is vrij lang, ongeveer de helft van het schild, en wordt bij verstoring*

onder de schildrand gevouwen. Het voedsel bestaat hoofdzakelijk uit waterdieren als slakken, tweekleppigen en andere ongewervelden, maar ook kleinere amfibieën en reptielen worden gegeten. Deze soort staat bekend om haar agressieve gedrag.

Het is ondertussen al 16.45u. We rijden nu naar Namutoni Camp waar we zelf met onze koffers een heel eind zullen moeten sleuren. Hier zijn geen bagagedragers te bespeuren... de werknemers blijken lokale ambtenaren te zijn...

Namutoni Camp ligt in het oostelijk deel van Etosha Nationaal Park op een 10 km van de Von Lindquist toegangspoort. Dit voormalig oud Duits Fort geeft uitzicht op de King Nehale waterhole. Het Fort is het kloppend hart van het kamp met 2 restaurants, lounge, een bar, een artisanale boetiek en een boekenwinkel. Het centrum van het Fort is ook verkeersvrij en vanaf hier vertrekken op palen gebouwde wandelplatforms naar de waterplaats en de verschillende chalets.

Overall in dit domein zijn groepjes Zebamangoesten te zien (Banded Mongoose / *Mungos mungo*): koddige nieuwsgierige en fotogenieke diertjes die zich gemakkelijk laten benaderen. Ook enkele skinken die nog genieten van de laatste zonnestralen poseren voor de foto. Het zijn allemaal Gestreepte skinken (*Trachylepis striata*).

De afspraak is: samenkomst om 18.00u om te genieten van de sunset en uiteraard om grote dieren te spotten die gemakkelijker waar te nemen zijn na de grote hitte van het middaguur.

Iedereen is tijdig aan de bus; het is nu nog 39°C!.

Onze eerste plek is de Klein Namutoni poel.

De zoogdieren die zich hier laten zien zijn een paartje Damara dik-dik (*Madoqua kirkii*).

De Damara dik-dik is een hele kleine antilope. Het dier heeft een lengte van 58 tot 69 centimeter, schouderhoogte van 40 centimeter en weegt ongeveer 5 kilogram. Op de kop heeft het een pluk haar dat rechtop kan staan.

In de ochtend en namiddag en soms ook nog als het al donker is, is de Damara dik-dik actief. Het voedsel bestaat uit takjes, scheuten, twijgen, bladeren, fruit en bloemen van een reeks struiken. Als water beschikbaar is, drinkt de Damara dik-dik wel maar hij heeft het niet nodig. Als het dier schrikt, stuitert het weg waarbij het, iedere keer als de poten de grond raken, hard fluit. Het staat op het menu van het luipaard, de leeuw en grote roofvogels. Stellen blijven hun hele leven bij elkaar en leven in een territorium van 3.5 hectare in dichte bebossing met veel struiken en weinig gras.

Ook een zeer mooie waarneming is de Zwartneusimpala (*Aepyceros melampus petersi*). In tegenstelling tot zijn broer, de gewone Impala die de meest voorkomende antilope van Afrika is, wordt de Zwartneusimpala als zeer zeldzaam beschouwd. Hij komt uitsluitend voor in het Noordwesten van Namibië, en nergens anders!

In de nabijheid van het water krijgen we een groep imposante olifanten te zien.

Olifanten kunnen in de vrije natuur tot 60 jaar oud worden; in de dierentuinen is dat 80 jaar omwille

van betere kwaliteit van het voedsel. Deze dieren leven in matriarchale groepen, bestaande uit enkele volwassen koeien met hun kalveren. Volwassen bullen leven voornamelijk solitair en voegen

zich alleen bij de groep om met geslachtsrijpe koeien te paren. Volwassen olifanten bereiken vaak een gewicht van 3 tot 5 ton bij een schofthoogte van ongeveer 3 meter.

De olifanten komen dichterbij; we manoeuvreren, keren en draaien, verwijderen ons en Johnny stopt op een bepaalde plek. 't Is even wachten, en dan komt die groep reuzen vlak voor de bus te voorschijn en wandelt heel langzaam voorbij! Dichter en beter kan niet! Johnny kent goed het gedrag van de dieren en weet te anticiperen. Hij houdt rekening met de stand van de zon om de fotografen een optimaal beeld te geven. Gewoon schitterend, gewoon perfect!

Op de achtergrond zien we een Oorgier en een Savannaarend (Tawny Eagle / Aquila rapax / Roofarend) op nest.

En in éénzelfde beeld olifanten, zwartneusimpala's, giraffen, gier, arend en parelhoenders. Wat een luxe!!

En even buiten beeld zitten Hartlaub's meeuwen (Hartlaub's Gulls / Larus hartlaubii / Hartlaubse meeu) en Roodsnavelpijlstaart (Redbilled Teal / Anas erythrorhyncha / Rooibekeend) in groten getale pootje te baden.

Terwijl we naar deze prachtige beelden kijken, geeft Johnny ons info over Anthrax bij olifanten.

Anthrax komt vooral voor bij grasetende dieren zoals koeien, schapen, paarden en geiten. De bacterie kan echter ook bij wilde dieren zoals olifanten voorkomen. Een inactieve vorm van de bacterie Bacillus anthracis, zogenoemde sporen, is in de bodem aanwezig. Dieren pikken deze sporen op tijdens het grazen. Besmetting van mensen die in de landbouw werken, kan optreden door direct contact met afscheiding van geïnfecteerde dieren of tijdens het villen of slachten van dieren die de infectie bij zich dragen. Meestal komen de anthrax-sporen binnen via een wond in de huid en niet door de intacte huid. Het eten van vlees dat onvoldoende is verhit, of van ongepasteuriseerde melk of andere zuivelproducten kan er eveneens toe leiden dat de mens met anthrax besmet raakt. Wanneer anthrax voor bioterrorisme wordt gebruikt, kunnen de sporen in de vorm van een wit poeder in enveloppen worden verspreid.

Rond 19.00u eindigt voor ons deze eerste waanzinnig mooie dierenshow met een prachtige warme zonsondergang.

We nuttigen het avondmaal op het terras van het restaurant binnen het Fort. Onze tafels zijn verlicht met kleine kaarsjes die regelmatig uitgaan door de wind. Borden en glazen moeten worden beschermd tegen oneindig veel vliegjes en andere insecten. 't Is hier heel gezellig maar niet zo praktisch om uitgebreid te eten...

Rond 22.00u gaan enkelen onder ons naar de Waterhole, waar een overdekt terras over een 50-tal zitplaatsen beschikt. Het is hier muisstil. In de schemer zien we verschillende zoogdieren die komen drinken, o.m. onze eerste neushoorn. Moeilijk te zien, want éénmaal buiten de straal van de verlichting is het heel donker. Ontelbare insecten zwermen rond de schijnwerper; het lijkt een waar ballet.

Donderdag 3/11 Etosha Namutoni

Vanochtend is het vroeg opstaan. De kans om dieren waar te nemen is groter in de vroege ochtend dan tijdens de rest van de dag, omwille van de zinderende hitte die hier heerst.

De “gate” gaat klokslag open bij zonsopgang, geen minuut vroeger of later.

Tijdens het wachten zien we de Vale toerako (Grey Lourie / *Corythaixoides concolor* / Kwêvoël), beter bekend als de “Go-away Bird” omwille van zijn roep die omschreven wordt als “kei-whaaei”.

We zakken af naar Klein Okewi, waar bij aankomst al heel wat beweegt: Blauwe reiger, Helmparelduif, Secretarissvogel, Koritrapp, Koereiger, Smidsplevier, Nijlganzen (Egyptian Goose / *Alopochen aegyptiacus* / Kolgans), Zadeljakhalzen, Springbokken, Gnoes en een fiere Grote Koedoe (Great Kudu / *Tragelaphus strepsiceros* / Kudu).

De grote koedoe is een antilope uit oostelijk en zuidelijk Afrika en behoort tot de schroefhoornantilopen.. Hij is een zeer grote soort antilope met een vrij lange nek. Hij heeft zeer lange, spiraalvormige hoorns. De mannetjes worden groter dan de vrouwtjes. Het mannetje wordt 195 tot 245 cm lang, 122 tot 150 cm hoog en 190 tot 315 kilogram zwaar. Enkel het mannetje draagt lange, spiraalvormige hoorns, die tot 170 cm lang kunnen worden. Ze eten plantaardig voedsel, als bladeren, scheuten, klimplanten, bloemen, vruchten en knollen. Door zijn grootte kan de grote koedoe bij

takken waar de meeste andere hoefdieren niet bij kunnen. Vocht halen ze voornamelijk uit het voedsel, en ze kunnen dagen overleven zonder te drinken.

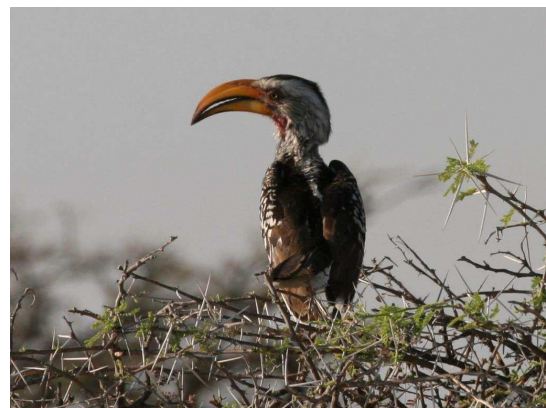
We hebben al een zeer goed gevulde ochtend, maar nog altijd geen leeuwen!

Vanaf nu rijdt Johnny van de ene plas naar de andere, op zoek naar die leeuwen die op ons “palmares” ontbreken.

De tijd begint te dringen, want na 2 of 3 uur zonlicht verdwijnen ze onder de struiken en dan zijn ze moeilijk waar te nemen.

Op de terugweg naar het Fort zien we de Zuidelijke geelsnaveltok (Southern Yellowbilled Hornbill / *Tockus leucomelas* / Suidelyke Geelbekneushoringvoël).

De afmeting van deze grote neushoornvogel varieert tussen de 48 en 60 cm; hij heeft een opvallende grote oranje-gele snavel en foerageert hoofdzakelijk op de grond, waar hij zich voedt met vruchten, zaden, kleine insecten, spinnen en schorpioenen. In het droge seizoen gaat de voorkeur uit naar termieten en mieren.

Het is nu 08.00u, we ontbijten en gaan een kijkje nemen aan de Waterhole van het Fort: een ware verzameling van vogels: Smidsplevier, Kleine glansspreeuw, Nijlgans, Kleine zilverreiger, Koereiger (Cattle egret / Bubulcus ibis / Bosluisvoël), Waterhoen (Common Moorhen / Gallinula chloropus / Grootwaterhoender) en enkele Steppezebra's. Niets nieuw, maar mooi te zien bij daglicht en met een goede verrekijker...

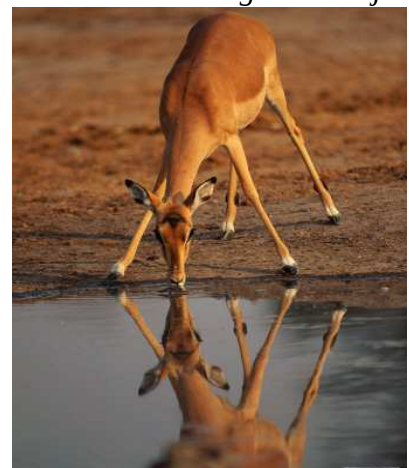
Restart of the Game Drive: om 09.30u zitten we weer in onze bus en enkele minuten later kunnen we al een groep gemsbokken bewonderen.

En rond 10.00u zien we een Zwarte neushoorn, ook Puntlipneushoorn genoemd (Hook-lipped Rhinoceros / Diceros bicornis). Volgens Johnny uiterst zeldzaam, met uitsterven bedreigd, en volgens bepaalde zoogdierengidsen... uitgestorven! Maar dat is een misverstand: sinds een paar jaar is er inderdaad een soort Zwarte neushoorn van de aardbol verdwenen, maar het gaat hier om de ondersoort "longipes" die uitsluitend in Kameroen nog voorkwam. Johnny heeft het dus bij het rechte eind: "onze" Zwarte rhino leeft nog, maar is uiterst zeldzaam, zeker in Namibië!

De zwarte neushoorn heeft in tegenstelling tot de witte neushoorn een flexibele, puntige bovenlip, waarmee hij takken en bladeren kan afgrazen. De zwarte neushoorn is iets kleiner dan de witte neushoorn. Hij heeft een schofthoogte van 137 tot 180 centimeter, een kop-romplengte van 290 tot 375 centimeter en een lichaamsgewicht van 700 tot 1400 kilogram, bijna anderhalve ton. Hij leeft sedentair en solitair, maar hij heeft een enorm territorium. Hij drinkt meestal tegen zonsondergang en voedt zich 's nachts. Hij is een herbivoor en heeft voor het eten van onder andere bladeren en takken van acacia's, een puntlip. Meestal woelt de zwarte neushoorn zich in modderpoelen of stofbaden om teken en andere parasieten van zich af te houden. Hierbij wordt hij geholpen door de ossenpikker, die maar al te graag de parasieten en teken eet. De ossenpikkers waarschuwen ook met een luide kreet de zwarte neushoorn als er gevaar dreigt. Soms laat hij teken ook van zijn lichaam af eten door schildpadden als hij door de modder rolt. Het dier heeft ook regelmatig zout nodig en bezoekt vaak likstenen. Rond 1960 was de zwarte neushoorn verreweg de talrijkste neushoornsoort. Hierna is het snel achteruitgegaan. Stropers willen namelijk maar al te graag de hoorns in hun bezit hebben, omdat ze op de zwarte markt veel geld opleveren. In nauwelijks acht jaar tijd (1969-1977) zijn er bijna 8000 neushoorns gedood. Er is een afname van zo'n 80% sinds de jaren 70. Nu leven er naar schatting nog zo'n 2400 neushoorns.

Een half uur later komen we aan bij de drinkpoel Kalkheuvel, waar Gnoe's en Impala's staan.

De impala of rooibok (Aepyceros melampus) is een van de meest algemene antilopesoorten in Afrika ten zuiden van de Sahara. In Zuidwest-Angola en Namibië leeft een geïsoleerde populatie, afgescheurd van de grote Oostelijke groepen. De impala's hebben een uitstekend gehoor en reukzin, waardoor ze vijanden al van ver kunnen waarnemen. Het zicht is echter vrij slecht ontwikkeld. Bij

gevaar kunnen ze zeer snel wegvlugten, waarbij ze sprongen kunnen maken van elf meter lang en drie meter hoog. Dieren houden met elkaar contact doordat ze met klieren in de hiel een geurspoor achterlaten. Wanneer het regenseizoen begint, worden alle jongen vrijwel tegelijk geboren. Dit is een vorm van verdediging van de soort tegen de leeuwen en andere roofdieren: doordat het aanbod zo groot is, kan een groot deel van de jongen de zo gevaarlijke eerste maanden overleven. De helft van alle jongen zal in de eerste weken gegrepen worden door een predator.

Soms wordt de impala ook wel het "fast-food van de wildernis" genoemd. Deze naam danken ze niet alleen aan de eenvoudige beschikbaarheid van de soort als slachtoffer, maar ook aan de zwarte streep op de staart samen met de twee zwarte strepen op de billen, die bij een weglappend dier sterk doen denken aan het bekende M-vormige logo van McDonald's.

Een andere nieuwkomer op onze waarnemingslijst is het Kaaps hartenbeest (Red Hartebeest / *Alcelaphus buselaphus caama*).

De naam "hartenbeest" is aan het dier gegeven door de Boeren, die het dier vonden lijken op een hert. Hij leeft in open, droge graslanden en savannes, in kudden die soms uit duizenden dieren kunnen bestaan. Vooral in de droge tijd leeft hij in grote groepen. Ze leven vaak samen met andere grote hoefdieren. Een territorium wordt afgebakend met mest. In de bronsttijd vechten de mannetjes hevig, waarbij soms doden kunnen vallen, voornamelijk als dieren in hoge dichtheden leven.

Het Hartenbeest kan 80 km/u halen en is daardoor de snelste antilooptier ter wereld.

En een half uurtje later komen we oog in oog te staan met een grote solitaire olifant! De jeep met toeristen die iets verder staat maakt zich uit de voeten door enkele meters achteruit te rijden. Maar Johnny stelt ons onmiddellijk gerust: een agressieve olifant herken je aan 2 kenmerken: "lifting head" en "opening widely the eyes": wanneer hij zijn hoofd rechtop houdt en je het wit van de ogen kan zien, dan is er reden om ongerust te worden, anders niet. Meer dan een dreigement moeten we niet verwachten. Maar foto's maken van zo'n monster en van zo dichtbij, die kans laten we niet liggen!

Het spektakel stopt niet meer: nu is het de beurt aan een kleine groep Grote Koedoe's: 2 wijfjes en 2 kleintjes. Op deze dieren is de jacht vrij...

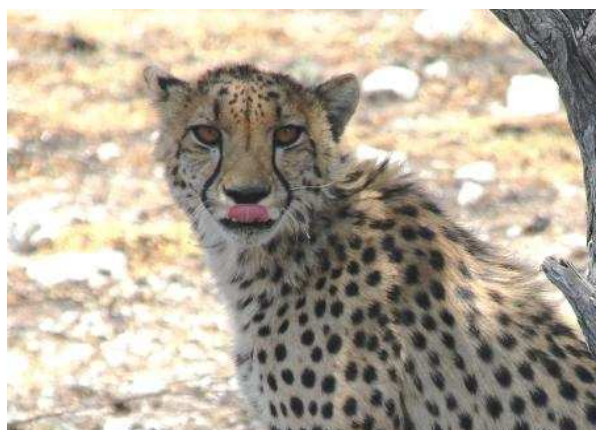
Giraffen, springbokken, grazende Steppezebra's, gemsbokken, gnoe's: voor deze soorten wordt niet meer vertraagd, laat staan gestopt...

Maar dat doen we dan wél voor het Jachtluipaard (Cheetah / *Acinonyx jubatus*). Met zijn tweeën liggen ze in de schaduw van een boom.

Het Jachtluipaard is met een topsnelheid van 110 km per uur het snelste landzoogdier ter wereld. Aan de lange, gespierde poten, het dunne lijf, de lange staart en de kleine kop kan je zien dat dat dier is gebouwd op snelheid. De Cheetah is de hazewindhond onder de katten.

Hun nagels zijn in tegenstelling tot die van alle andere katachtigen niet geheel intrekbaar. Daardoor heeft het dier in scherpe, korte bochten en bij hoge snelheid meer grip op het parcours. De Cheetah is een lichtgewicht in vergelijking met andere grote katten; volwassen dieren wegen maar 39-65 kilo. Kop en romp zijn samen 112-135 cm lang; de lange staart 66-84 cm.

De jachttechniek van de Cheetah vraagt om een open terrein. Daarom komt hij vooral voor in gebieden met open graslanden, halfwoestijnen en gebieden met laag struikgewas. Hij jaagt elke dag op dieren die minder dan 40 kg wegen. Daartoe behoren onder andere gazelles, impala's, kalveren van het wildebeest en hazen. De prooi wordt beslopen tot ongeveer 10 meter en daarna opgejaagd. De jacht duurt gemiddeld 20 seconden en zelden langer dan een minuut. Ongeveer de helft van alle pogingen is succesvol. Na deze krachtextplosie zijn de dieren zo uitgeput dat ze vaak eerst moeten rusten voor ze kunnen eten waardoor sterkere rovers als leeuwen en hyena's de kans krijgen om de prooi in te pikken.

Om 13.30u gaan we eten; het is werkelijk snikheet!

We hebben een vrije namiddag tot 16.30u die door iedereen wordt ingevuld op eigen wijze: zwemmen, wandelen, waterhole bezoeken, rusten, rommelen...

En dan beginnen we aan onze derde uitstap van de dag. Er hebben zich dikke donkere wolken opgestapeld en in de verte horen we het donderen!

We starten met de drinkpoel Klein Namutoni, waar we ook gisterenavond hebben gestaan. Vandaag observeren we hier Damara dik-dik en mannetjes Zwartneusimpala's, heel mooie dieren!

Een half uur later verlaten we deze prachtige plek en nemen we de afslag naar Pan 'Segd.

In de verte zitten duizenden flamingo's; een indrukwekkende groep die de horizon kleurt!

Om 17.45u komen we bij de waterhole: naast de klassieke giraffen, steppezebra's, smidsplevieren en kleine glansspreeuwen, toch 2 nieuwe soorten: de Zwartmaskerduif (Namaqua Dove / *Oena capensis* / Namakwaduifie) en de Kaapse tortel (Cape Turtle Dove / *Streptopelia capicola* / Gewone tortelduif).

De giraffen en de zebra's kijken allen in dezelfde richting, bewegen weinig en lijken duidelijk ongerust. Misschien zijn er leeuwen die de drinkpoel naderen in de omgeving. We wachten nog een

dertigtal minuten. Mooi om te zien hoe de dieren uiterst voorzichtig zijn wanneer ze gaan drinken, terwijl de rest van de groep heel duidelijk de omgeving nauwlettend in het oog houdt. Maar geen leeuwen te zien.

Opnieuw doen we verschillende kleine plassen aan, opnieuw doet onze gids zijn uiterste best.. en uiteindelijk kiest onze driver om toch maar terug naar Klein Namutoni te gaan, je weet maar nooit. En gelijk heeft ie! Er liggen twee jonge mannelijke leeuwen te rusten aan het water. Ze geven een vermoeide indruk en vallen schijnbaar regelmatig in slaap.

Johnny zegt ons dat hij een plaats weet waar soms een ganse familie een stofbad op de rijweg komt nemen. We bekijken elkaar met een beetje ongeloof en zijn al tevreden met die 2 exemplaren...

Maar 20 minuten later wordt er geroepen dat er in de verte iets op de piste ligt... BINGO! Een groep van 4 leeuwen ligt daar inderdaad zomaar te liggen...

We naderen heel langzaam met onze grote bus en het lukt Johnny om tot naast de leeuwenfamilie tot stilstand te komen! Een wijfje en 3 jonge mannetjes, hoogst waarschijnlijk uit éénzelfde nest, genieten van het warme zand op de weg. Wanneer we er uiterst voorzichtig voorbij rijden is het voorste wiel van ons voertuig minder dan één meter verwijderd van de voorste poten van één van de uitgestrekte leeuwen. Dichter kan niet. We zien zelfs een stekel van een stekelvarken (porcupine) in de hals van één van de mannetjes zitten, wat volgens Johnny duidt op een eerste onhandige jachtpoging! Iedereen krijgt ruim de tijd om door de open ramen de familie te bewonderen en kiekjes te nemen.

Een prachtige afsluiter voor deze mooie dag!

Terug in het Fort zien we verschillende gekko's, waarschijnlijk *Pachydactylus turneri*, dezelfde soort als bij onze aankomst in Hakos.

Voor het avondmaal splitst de groep zich in 2 delen: de ene eet binnen, zonder last van de muggen en een minderheid gaat toch maar buiten zitten bij de kaarslichtjes en de insecten...

Maar er wordt ook nog gefeest: we vieren nl. de verjaardag van Whinney. Zij trakteert ons op een lekkere taart en het personeel van het restaurant komt de lokale "Happy birthday to you" opvoeren.

Zeer aangename verrassing!

Een uur later valt er een beetje regen. Johan en Freddy lopen even tot aan de Waterhole en stellen vast dat verschillende kikkers en padden aan 't roepen zijn: amper 10 minuten regen en de amfibieën komen te voorschijn! We vangen 3 padden om morgen bij daglicht te kunnen uitmaken over welke soorten het gaat.

Vrijdag 4/11 Etosha - Hoba Meteoriet - Erindi

Vroeg in de morgen wordt er al naar die padjes gekeken: het blijken drie kleurvarianties van één en dezelfde soort, nl. de Western Olive toad (*Amietophrynus poweri*). Het kleurverschil is te wijten aan het feit dat het een mannetje, een wijfje en een juveniel padje zijn.

Vandaag gaan we 600 km rijden: we moeten van hieruit naar Tsumeb en dan verder door tot Erindi: dat belooft een zeer lange dag te worden.

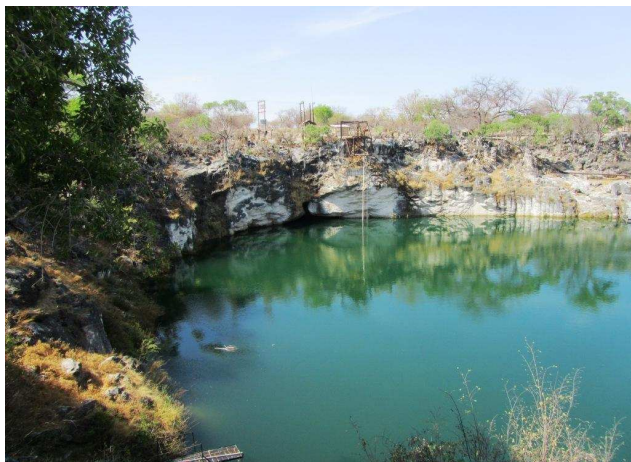
Na een uurtje rijden doen we al een eerste stop. We zijn in Otjikoto, een dorp dat in feite een ruilhandelsplaats is tussen de Ovambo's en de Bushmen.

Het meer van Otjikoto is het grootste natuurlijke meer van het land en ondergronds verbonden met Lake Guinas dat op zo'n 15 kilometer afstand is gelegen. Beide meren liggen in de buurt van de mijnbouwstad Tsumeb. In deze wateren leven o.m. Tilapia-vissen. Dit zijn muilbroeders, wat inhoudt dat de vrouwtjes de bevruchte eieren in de bek nemen. Na enkele dagen komen deze eieren uit maar de larven blijven nog geruime tijd in de bek.

Vroeger was dit karstmeer overdekt met een dome die lang geleden is ingestort.

Lake Otjikoto werd in 1851 door Charles John Andersson en Francis Galton ontdekt. Het is ongeveer 100 x 150 meter groot en circa 76 meter diep. Ondanks veel onderzoek is er nog altijd

niet exact geweten hoe diep het meer is. In de Otjiherero-taal betekent oshikoto letterlijk "de plaats van het diepe gat". Door een ondergronds holensysteem is dit meer waarschijnlijk verbonden met verschillende waterplaatsen in het Nationale Park Etosha.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog gooiden soldaten van het Duitse leger hun munitie en wapens in het meer om die niet in handen van hun tegenstanders te laten vallen. Verschillende van die stukken zijn hier tentoongesteld.

We komen aan in Tsumeb, een stad gelegen op 1310 meter boven zeeniveau.

De naam is afkomstig van het woord 'Tsomsoub' met de betekenis 'een gat graven in losse grond' en het woord 'Otjitsume' dat 'plaats van de kikkers' betekent. Deze laatste fraaie benaming refereert aan de groene, grijze en roodbruine stukjes lood en koper die in rotsen zijn gevonden. De Herero zagen deze als stukjes uitwerpselen van kikkers, in het Afrikaans Plek van Padda-Sluik.. Het stadswapen heeft zowel een kikker als mijn gereedschap in zich.

De mijnstad, met ongeveer 16.000 inwoners, is de hoofdstad van de regio Oshikoto en ligt ongeveer 400 kilometer ten noorden van Windhoek, in de zogenaamde "Maisdriehoek", een voor Namibische begrippen bijzonder vruchtbaar gebied waar jaarlijks 550 millimeter regen valt.

Het gebied waar Tsumeb zich bevindt werd oorspronkelijk bevolkt door de San of Bosjesmannen. Zij waren ook degenen die rond Tsumeb de koperertsgebieden ontdekten. Deze erts smolten ze in "termietenovens", oude termietennesten die gebruikt werden als ovens om koper te winnen. Vanaf dit moment begonnen de Bosjesmannen te handelen met de Ovambo, die het koper gebruikten om ringen en halskettingen van te maken.

De kopermijn zelf bestaat uit 60 km straten onder de stad en omgeving, tot 1315m diep!

Er is een mooi museum met uiteraard veel mineralen en ook werktuigen en materiaal dat destijds werd gebruikt, zoals onder meer een schrijfmachine...

Om 11.35u verlaten we Tsumeb. Volgens het programma gaan we lunchen in Otjivarongo, maar dat ligt nog 180 km verder. Na enkele telefoontjes kan Johnny het regelen dat we het middagmaal nemen in Grootfontein, in het eenvoudig en lichtjes verouderd Meteor Travel Inn. Correct voedsel en snel bediend.

Een astronomisch hoogtepunt van deze reis is het bezoek aan de Hoba Meteoriet.

Het betreft hier een ijzermeteoriet. De oorsprong ervan wordt ons uitgelegd door Marc, in situ:

“Grote planetoïden bestaan uit materiaal dat licht radioactief is. En radioactiviteit geeft warmte af. Een groot hemellichaam geraakt niet voldoende snel die warmte kwijt; daardoor gaat het binnenste van de planetoïde smelten en zakken de zware metalen naar binnen, en blijft het lichtere materiaal boven drijven. Zo ontstaat kern, mantel en korst. Wanneer dat soort planetoïden met elkaar botsen, dan gaan stukken van die korst of mantel afbreken, maar het kan ook gebeuren dat die grote “steen” helemaal wordt opengebrosen zodanig dat er ook stukken van de kern vrijkomen. En die brokken worden met een algemene term ijzermeteorieten genoemd.”

De Hoba-meteoriet is veruit de grootste en zwaarste gekende meteoriet die ooit op Aarde is neergevallen. Hij heeft een blokvorm met relatief vlakke zijden en meet 2,95 x 2,84 x 0,9 meter. Bij zijn ontdekking in 1920 werd het gewicht geschat op zo'n 66 ton. De ouderdom van de steen wordt geschat tussen de 200 en 400 miljoen jaar. Naar schatting 80.000 jaar geleden zou hij op de aarde zijn gevallen. Door de vlakke vorm zou de atmosfeer de val hebben afgeremd tot een eindsnelheid waarmee de meteoriet min of meer intact op aarde neerkwam zonder een grote krater te slaan. Erosie, het wegnemen van monsters en vandalisme hebben het gewicht over de jaren heen gereduceerd tot een geschatte 60 ton.

De meteoriet is samengesteld uit 82,4% ijzer, 16,4% nikkel en 0,76% kobalt. Hij staat wetenschappelijk geklasseerd als een nikkelrijke ataxiet.

De Hoba-meteoriet werd in 1920 gevonden op een veld nabij de Namibische stad Grootfontein. Naar verluidt was de eigenaar van het veld met een os aan het ploegen toen hij op een metalen voorwerp in de grond stootte. De meteoriet werd uitgegraven en voor het eerst beschreven door Jacobus Hermanus Brits in 1920. Zijn verslag ligt nu in het Grootfontein Museum. Het object werd vernoemd naar de vindplaats, de Hoba West Farm.

Om 14.45u vertrekken we richting Otavi en Otjivarongo. Maar eerst fotograferen we nog parende groene sprinkhanen, die men hier Stinksprinkhanen noemt.

Vele namen van dorpen en steden in het Noorden van Namibië beginnen met de letter “O”. Otj of Ot of O wil zeggen “de plaats waar...” of “hier is het dat...”.

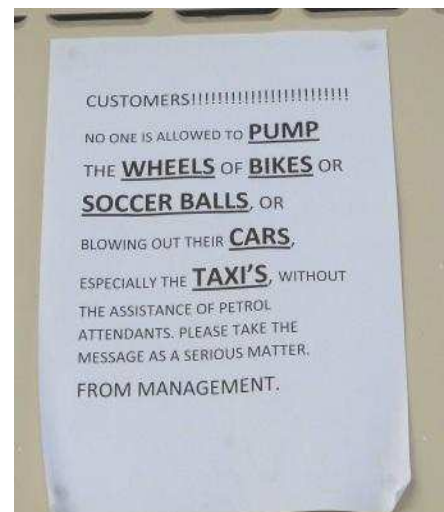
Onderweg zien we een zeer lange trein die naar de kopermijn rijdt. De treinen hier rijden zeer langzaam, met name amper 20 km/u. Reden daarvan is dat de sporen zeer smal zijn, nl. 1060mm ipv 1400mm in Europa.

In Otavi, waar er enkele druppels regen vallen, stoppen we voor een Musese tree, *Peltophorum africanum*. Deze boom zou ongelooflijk veel nuttige functies hebben.

This tree has many uses. Young leaves and pods are eaten by livestock. Flowers provide a high yield of nectar and pollen for bee-keeping. The timber can be used for furniture. The wood is good for fuel. It makes a good shade tree for both livestock and humans. There are also various medicinal uses recorded. Roots are used to heal wounds, toothache and throat sores; root, leaves and bark used to clear intestinal parasites and relieve stomach problems; bark relieves colic; stem and root used for diarrhoea and dysentery. It is also used to treat eyes.

In Otjivarongo, waar we stoppen om te tanken, is de lucht fris en droog! We zijn dan ook, tegen alle verwachtingen in, op een hoogte van 1600m boven de zeespiegel.

Aan het tankstation zien we hoe de auto's heen en weer worden geschud om een maximum aan brandstof in de tank te krijgen. Geestig beeld. En grappig is ook de “warning”.

Langs de weg zien we verscheidene termietenheuvels. Johnny weet ons daar het volgende over te vertellen:

“de kleur van deze heuvels kan variëren. Wanneer de termieten klei gebruiken, dan zijn hun nesten vuilwit tot grijs gekleurd. Wanneer ze ijzerrijke zandkorrels gebruiken, dan kleuren ze rood. Hier in Etosha zijn de meeste termietenheuvels nu met grijs patchwork bezet. De termieten doen dat om hun nesten te beschermen tegen de regen in het natte seizoen. De heuvels die nog volledig rood zijn, mogen worden beschouwd als verlaten nesten: “red is dead”.

Om 19.20u slagen we ergens rechtsaf.... de inrit voor Erindi!

Maar... er is een maar: die oprit is zo maar even 42 km lang en bestaat uit slechte zandweg en is

totaal onverlicht. Het zal dus nog méér dan een uur rijden worden, hobbeldebobbel...

Onderweg slagen we er toch in nog enkele waarnemingen mee te pikken zoals de Grote Koedoe en de Gembok die vóór de bus de weg oversteken.

Een zéér mooie waarneming, maar helaas heel vluchtig, is de Grootoorvos (Bat-eared Fox / *Otocyon megalotis megalotis*).

De grootoorvos of lepelhond is een Afrikaanse hondachtige. Beide namen slaan op de grote oren van het dier, waarmee hij ondergrondse geluiden kan opvangen en zo termieten en andere prooidieren kan opsporen. De grootoorvos is de enige voornamelijk insectivore hondachtige. Zijn belangrijkste

prooidieren zijn termieten, voornamelijk van het geslacht Hodotermes, en mestkevers (Scarabidae). Ondergrondse prooidieren worden opgespoord met de grote oren, die horizontaal gehouden de zachtste geluiden kunnen opvangen. Grootoorvossen hebben scherpe klauwen aan de voorpoten en graven snel de prooi op. De dichte vacht beschermt tegen aanvallen van soldaattermieten.

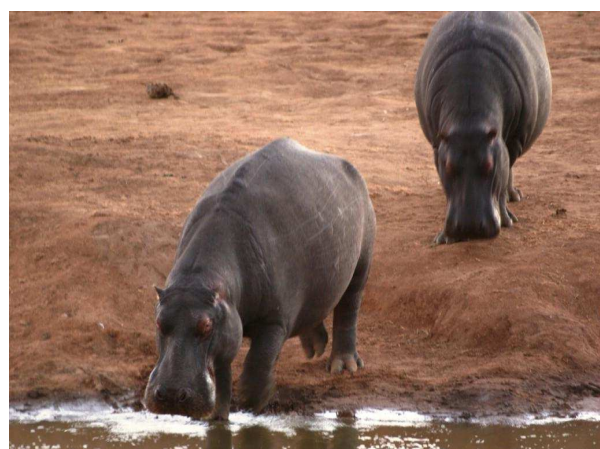
Verder zien we nog een nachtzwaluw op de piste zitten, de Jamesons rode rotshaas (Jameson's Red Rock Rabbit / *Pronolagus randensis*) die zigzaggend vóór de bus rent, een grote Rooie Roman spin, de Afrikaanse vlekkenoehoe (Spotted Eagle Owl / *Bubo africanus* / Gevlekte ooruil) en de Witstaartgnoe (Black Wildebeest / *Connochaetes gnou*).

Deze soort werd bijna helemaal uitgeroeid door de jacht en kwam nog slechts in een paar parken en reservaten voor. De soort is later opnieuw uitgezet, op privégebieden en natuurreservaten in grote delen van Lesotho, Swaziland, Zuid-Afrika en Namibië. Dankzij de bescherming is de populatie aanzienlijk gestegen.

Onmiddellijk na aankomst in de prachtige Erindi Old Trader's Lodge worden we naar onze kamers gebracht. Deze zijn ruim, luxueus ingericht met o.a. een zeer mooie badkamer. Het grote raam van de kamer geeft uit op een kleine verlichte drinkpoel waar straks wellicht dieren zullen wandelen...

Het restaurant geeft uit op een groot terras met zicht op een enorme waterhole. Het lijkt wel op een gigantisch schilderij met die speciale verlichting. Het feest kan beginnen!

We geloven amper onze ogen wanneer we zien wat hier allemaal aanwezig is. Nog vóór we plaats

nemen aan onze tafel kunnen we volgende soorten bewonderen: Zwarte neushoorn, Nijlpaarden, Krokodillen, Olifanten en Steppzebra's! Dat allemaal in éénzelfde "tableau". Wat een luxe!

En dan nog dat lekker avondmaal! Met een zeer uitgebreide keuze van vlees, vis, allerlei soorten

groenten en fruit! Het voltallig personeel legt het werk neer... en voert een leuk zang- en dansnummertje op.

Nog even van het prachtig terras genieten, nog wat bijpraten met een lekkere fles wijn of een fris biertje, en rond 23.00u ligt iedereen in bed.

Zaterdag 5/11 Erindi Game Reserve

Vóór 06.00u staan enkelen onder ons al aan de drinkpoel waar Hippo's en Kroko's rustig liggen te genieten van de eerste warme zonnestralen.

Om 06.30u verdelen we ons over 2 jeeps en beginnen we aan een safari doorheen het Erindi Private Game Reserve.

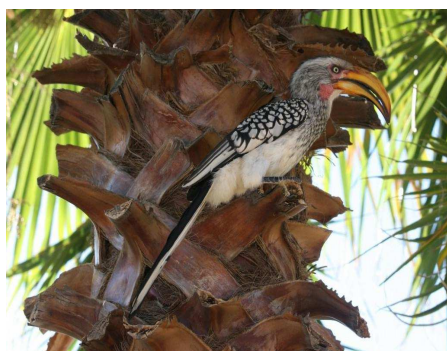
Erindi betekent zoveel als “de plaats van water” en is een 79.000 ha groot privé-reservaat met verschillende biotopen en dus ook een soortenrijk gebied, zowel voor zoogdieren als vogels, insecten,

We rijden langs stoffige 4x4-paden tussen de struiken en hoog gras naar verschillende plekken. De 2 drivers blijven via radio in contact met elkaar en spelen hun waarnemingen door, zowel onderling als aan de “centrale”. De Waterbok is het eerste groot zoogdier dat zich laat spotten.

De Defassawaterbok (Kobus ellipsiprymnus defassa)) is een soort antilope die leeft in waterrijke en beboste gebieden in Afrika ten zuiden van de Sahara. Hij dankt zijn naam aan het feit dat hij meestal vlakbij water te vinden is. De waterbok is zeer trouw aan zijn woongebied, en sommige dieren blijven tot acht jaar in hetzelfde gebied. Bij gevaar vlucht een waterbok weg, meestal in lang gras of dicht struikgewas, maar het komt regelmatig voor dat het dier zich haast geheel in het water verbergt, waarbij enkel de neusgaten boven water steken. Hij lijkt daarbij niet bang te zijn voor krokodillen. Vijanden van de waterbok zijn de hyena, de cheeta en de leeuw. De Defassawaterbok heeft een witte vlek op de romp. Door deze vlek ziet het jong beter waar zijn moeder naartoe gaat.

Binnen de tien minuten zien we Knobbelzwijnen, Grote Koedoe's en Olifanten.

Qua vogels worden we uitzonderlijk verwend nl. met drie soorten neushoornvogels: de Zuidelijke geelsnaveltok (die we reeds in Etosha hebben gezien), de Damara Hornbill (Tockus damarensis / Damararooibekneushoringvoël) en de endemische en relatief zeldzame Monteiro-tok (Monteiro's Hornbill / Tockus monteiri / Monteirose Neushoringvoël).

De andere groep heeft Witte neushoorns (Square-lipped Rhinoceros / *Ceratotherium simum simum*) gezien en ze spelen onmiddellijk hun positie door. We rijden los door de bush, tussen en over struikgewas (meer over dan tussen) en kunnen op onze beurt die kanjers zien wandelen. Mama neushoorn is 21 jaar oud, komt van Zuid-Afrika en haar zoontje is Bruno, 2 jaar oud. Gedurende meer dan 20 minuten blijven we dichtbij maar achter deze dieren, probeert de driver ze naar ons te

doen kijken door er mee te babbelen en herhaaldelijk “Bruno” te roepen, verandert van positie om vóór hen te gaan staan, maar het lukt ons niet. De twee rhino's blijven rustig met wandelen en eten; we maken dus vooral foto's van hun ... achterwerk.

De Zuidelijke witte neushoorn, ook wel breedlipneushoorn genoemd, is op de olifanten na het grootste hedendaagse landdier. De witte neushoorn dankt zijn naam aan een verkeerde vertaling door de Engelsen van het Afrikaanse wyd, wat "wijd, breed" betekent en niet "wit". In het Afrikaans is de foute vertaling trouwens ook weer overgenomen: men noemt de neushoorn daar renoster en de witte neushoorn witrenoster. Wijd slaat op de lippen, die bij de witte neushoorn inderdaad breed zijn, terwijl de lippen van de zwarte neushoorn eerder puntig zijn. Deze lippen gebruikt de witte neushoorn om te grazen, terwijl de puntige lip van de zwarte neushoorn hem beter in staat stelt om bladeren en twijgen te plukken.

In het begin van de 20ste eeuw kwamen er slechts een tiental zuidelijke witte neushoorns in het wild voor, die allen leefden in het Nationaal park Hluhluwe Umfolozi in Zuid-Afrika. Dankzij de inzet van de jachtopziener Frederick Vaughan-Kirby is hij nu veel talrijker, en op vele plaatsen opnieuw ingevoerd. Het is nu de minst bedreigde neushoorn. Veel herintroducties zijn echter mislukt door stropers. Stroperij vormt een grote bedreiging. Bronnen melden een enorme toename van het aantal illegale stroperijen in 2010. Waren er in 2007 nog 10 neushoorns gedood omwille van hun kostbare hoorn, in 2010 stond het aantal al op meer dan 200 neushoorns.

Iets verder maken we een heel mooie scène mee: mannetje en wijfje Struisvogel met een tiental kleintjes trekken rustig door het struikgewas aan de rand van de weg. Wanneer we dichterbij komen, verwijdt het wijfje zich van de groep kleintjes en laat haar “vleugels” hangen: de bekende

houding van “vleugellam” zijn om de aandacht van de potentiële predator naar haar toe te trekken, te doen geloven dat ze gekwetst is en zodoende een eventuele gemakkelijke prooi te zijn. Deze mise-en-scène dient uiteraard om de vijand zo snel en zo ver mogelijk te verwijderen van de uiterst kwetsbare kleintjes! Heel mooie waarneming!

En nog een eindje verder zien we Secretarisvogel en Gemsbok.

We naderen voorzichtig één van de weinige drinkpoelen: er liggen twee leeuwen in de schaduw van een boom. Ze zien er lui en slaperig uit. En daar niet ver vandaan zijn er nijlpaarden en krokodillen in het water, samen met pootje badende Smidsplevieren, Blauwe reigers en een paar Knobbelmeerkoeten (Redknobbed Coot / *Fulica cristata* / Bleshoender).

Bij het terugrijden naar het kamp komen we nog Knobbelzwijnen, Wildebeesten en Impala's tegen.

Het is 09.30u, onze eerste Game Drive van de dag zit er op.

In de tuin van de lodge zit in de schaduw van een grote struik een familie Roodsnavel Frankolijn (Redbilled Francolin / *Francolinus adspersus* / Rooibekfisant).

We zijn vrij tot 16.00u en genieten ervan om te wandelen langs de grote waterhole aan het restaurant. Er ligt een paadje langs de oever, goed afgeschermd met prikkel- en schrikdraad, dat loopt tot aan een overdekte zitbank. Een prachtige schaduwplek om rustig de dieren te kunnen observeren. Petra en Patrick krijgen de unieke gelegenheid om, naast een “vissende” Afrikaanse lepelaar (African Spoonbill / *Platalea alba* / Lepelaar) , ook nog parende krokodillen te fotograferen! Een zeer bijzondere waarneming!

De Hippo's, groot en klein, nemen een slijkbad en komen zich vervolgens afspoelen in diepere wateren. En Walter heeft deze rustgevende plek uitgekozen om gezellig van een cigarillo te genieten...

Rond 16.00u is iedereen paraat voor een tweede rit door de brousse.

Gedurende 3 uur rijden we rustig rond in het Private Game Reserve. We komen opnieuw veel soorten tegen, zoals Impala, Waterbok (deze keer heel goed te herkennen aan de afbeelding van een wit hoefijzer op zijn achterwerk), Springbok, een minstens 2m-lange Krokodil, Baviaan (Savanna Baboon / *Papio cynocephalus ursinus*), Zebramangoest, Koedoe, Knobbelzwijn, roepende Zadeljakhals die de geluiden van onze chauffeur Ulyly beantwoordt!, een grondagaam die ze hier “Grond Koggelmander” (*Agama aculeata*) noemen, en Elandantilope (Eland / *Taurotragus oryx*).

De Elandantilopen leven voornamelijk van bladeren, vruchten en zaden, die ze van struiken en kleine bomen plukken, en knollen die ze met de hoeven opgraven.

De vrouwtjes zijn kuddedieren: ze leven samen met hun jongen en de jongen uit de vorige worp. Op deze manier kunnen wel 50 kalveren met elkaar optrekken in een kudde. De kalveren vormen de kern van een groep. In deze groepen wordt de hiërarchie bepaald. Bij gevaar (bijvoorbeeld leeuwen) verdedigen de vrouwtjes gezamenlijk de kalveren. Elandantilopen kunnen snelheden bereiken tot 70 kilometer per uur en anderhalve meter

hoog springen. Deze antilopen zijn makkelijk te temmen, en in sommige delen van Afrika worden ze gehouden voor de melk en het vlees.

Het aantal soorten vogels dat we zien mag er ook zijn: Struisvogel, Visarend (African Fish Eagle / *Haliaetus vocifer*), Zuid-Afrikaanse kuiftrap (Redcrested Korhaan / *Eupodotis ruficrista* / Boskorhaan), Zwarte trap (Northern Black Korhaan / *Eupodotis afraoides* / Witvlerkswartkorhaan), Burchell's fiskaal (Crimsonbreasted Shrike / *Laniarius atrococcineus* / Rooiborslaksman), Vale toerako (de "Go-away bird") en een koppel Zwaluwstaartbijeneters.

Om af te sluiten een heel speciaal beeld: we naderen een dode giraffe, door de blakende zon herleid tot karkas, maar waarvan de gapende buik als schaduwplek wordt gebruikt door een grote Witruggier !

Om 19.00u komen de 2 jeeps samen, niet toevallig... en in een mum van tijd toveren de drivers uit de koffers van de voertuigen een paar tafeltjes met verschillende dranken, glazen, rietjes en hapjes! Leuk gevoel, zomaar in het wild gezellig kunnen aanschuiven aan een bar! Een half uurtje later begint het stilaan te schemeren en moeten we terug naar de lodge. De drivers beloofden om op de terugweg naar kameleons te zoeken, die zouden opvallen in de takken wanneer ze worden beschenen door de grote zaklampen, maar deze actie lijkt ons eerder symbolisch: we rijden nl. 60 km/uur, en dan is de kans heel klein om iets in de bomen te zien zitten.

Halverwege stoppen we nog even voor een grote nachtvlinder die op de baan ligt, alsook een wijfje treksprinkhaan die d.m.v. haar legboor, in het zand midden op de piste, eitjes aan 't leggen is!

Vanuit de rijdende jeeps genieten we van de ondergaande zon tussen de bomen en van de fel rood en geel gekleurde hemel.

Aangekomen in de lodge om 19.40u is het tijd voor een lekkere douche!
De Johan neemt zelfs de tijd om van een lekker bad te genieten...

Op het ogenblik dat we naar het restaurant gaan horen en zien we een baby olifant die door moeder (of tante) herhaaldelijk ter orde wordt geroepen omdat hij in het water blijft spelen terwijl de rest van de groep de brousse intrekt. Dat geluid en dat beeld in de halve duisternis blijft lang bij...

Na het avondmaal en een gezellige babbel trekken we naar de kamers. Ook daar valt nog heel wat te beleven: in de kleine verlichte drinkpoel wordt het een défilé van zoogdieren, die komen drinken en aan een zoutsteen komen likken. We zien achtereenvolgend Damara dik-dik, Gemsbok, Gnoe, Zadeljakhals en Steppezebra!

Zondag 6/11 Erindi – Windhoek – Johannesburg – Londen - Brussel

Na ontbijt en check-out verlaten we rond 08.30u dit prachtig oord waar we echt hebben van genoten en heel veel van de Namibische fauna hebben kunnen waarnemen.

Om 10.00u stoppen we in Okahandja. Hier is een bekende woodmarket en hebben we de gelegenheid om echte handgemaakte maar toch goedkope voorwerpen te kopen. Er zijn er zelfs die een prachtig beeld van een olifant aanschaffen en deels betalen met t-shirts en broeken... een echte win win situatie waarmee de lokale dame heel blij lijkt te zijn.

Langs de relatief drukke baan, tussen het beetje groen dat er groeit, vindt Freddy een mooie grote dikke agaam. Het is een drachtig wijfje Westelijke rotsagaam.
Tijdens de busrit richting Windhoek spreekt onze voorzitter Marc woorden vol lof voor onze

chauffeur en gids Johnny. En deze laatste moet niet lang naar zijn woorden zoeken om een mooi antwoord te formuleren. En hij vertelt ons dat hij vandaag zijn laatste sigaret opsteekt: op 5 december wordt zijn versleten kunstmatige hartklep vervangen.

Bij het opstellen van dit verslag weten we al dat alles goed is verlopen, dat Johnny op 23 januari terug een groep door Namibië en Botswana heeft geleid en onlangs schreef hij:

“ I will probably not smoke for the next 10 years. Thereafter I will start again and will smoke for the last 10 years of my life. Something to look forward to.”

Zo kennen we Johnny.

In Windhoek maken we nog een city-toer. We zien het groot Fort, het nieuw Museum en het State House.

Het is 12.30u wanneer we aankomen in de luchthaven. Vlotte check-in en take off om 15.10u.

Na een rustige vlucht met mooie zichten op Oost-Namibië, Botswana en Johannesburg, landt onze B 737-300 om 16.47u (lokale tijd).

Na 5 uur wachten kunnen we doorvliegen naar Londen. Een volle B 747-400 vertrekt om 20.22u en komt in Londen aan maandag 7/11 om 04.55u (lokale tijd), na een vlucht van 8.914 km die ongeveer 10 uur heeft geduurd.

Bij de handbagage in Heathrow moeten we 25 minuten wachten omdat één personeelslid ontbreekt omwille van de ochtendfiles in Londen en daardoor de op één na volledige controleploeg niet aan de slag kan/mag/wil.... Dit blijkt een prachtvoorbeeld te zijn van het typisch Engels regeltjes-systeem.

Drie uur later landt onze Airbus A319 veilig en wel in Brussel en kunnen we onze bagage oppikken. Het wordt een cordiaal en warm afscheid terwijl het buiten... koud is en er een fijn laagje verse sneeuw ligt...

We hebben een prachtige en leuke reis beleefd met astronomische hoogtepunten en schitterende waarnemingen.

Dagelijks afgelegde afstanden in km

22/10	Windhoek - Hakos	150
23/10	Bezoek Gamsberg	110
24/10	Bezoek Hess	82
25/10	Hakos - Le Mirage	203
26/10	Sossusvlei & Sesriem Canyon	255
27/10	Le Mirage - Swakopmund	488
28/10	Swakopmund & Walvisbaai	119
29/10	Swakopmund - Cape Cross	149
30/10	Cape Cross - Twijelfontein	403
31/10	Twijelfontein - Ruacana	551
01/11	Bezoek Himba's & Waterfalls	76
02/11	Ruacana - Namutoni	362
03/11	Etosha	209
04/11	Namutoni - Hoba - Erindi	597
05/11	Erindi Private Game Reserve	86
06/11	Erindi - Windhoek - Airport	280
totaal:		4120 km

Lijst van de waarnemingen (in volgorde van de observaties)

Amfibieën en reptielen / Vogels / Zoogdieren

Amfibieën en reptielen 25 soorten

Dikvingergekko *Pachydactylus turneri*
Damara rotsagaam *Agama planiceps*
Westelijke zandhagedis *Pedioplanis undata*
Tanzaniaanse agaam *Agama aculeata*
Trachylepis hoeschi
Trachylepis varia
Westelijke rotsagaam *Agama anchietae*
Zuid-Afrikaanse zandkikker *Tomopterna cryptotis*
Kaapse rivierkikker *Amietia fuscigula*
Gestreepte skink *Trachylepis striata*
Wahlberg's gestreepte skink *Trachylepis striata wahlbergi*
Wedge-snouted Desert Lizard *Meroles cuneirostris*
Wedge-snouted skink *Trachylepis acutilabris*
Namib Giant Ground Gecko *Chondrodactylus angulifer*
Bradfield's Day Gecko *Rhoptropus bradfieldi*
Reticulated Desert Lizard *Meroles reticulatus*
Rhoptropus afer
Namaqua kameleon *Chameleo namaquensis*
Luipaardschildpad *Geochelone pardalis*
Boulton's Namib Day Gecko *Rhoptropus boultoni*
Western Rock skink *Trachylepis sulcata*
Agama etoshae
Afrikaanse moerasschildpad *Pelomedusa subrufa*
Western Olive Toad *Amietophrynus poweri*
Nijlkrokodil *Crocodylus niloticus*

Vogels 75 soorten

Struisvogel *Struthio camelus*
Helmpareelhoen *Numida meleagris*
Huisgierzwaluw *Apus affinis*
Kaapse roek *Corvus capensis*
Maskerwever *Ploceus velatus*
Perzikkop-agapornis *Agapornis roseicollis*
Zwarte arend *Aquila verreauxii*
Republikeinwever *Philetairus socius*
Hamerkop reiger *Scopus umbretta*
Zwartkopreiger *Ardea melanocephala*
Rüppell's korhaan *Eupodotes rueppellii*
Kaapse mus *Passer melanurus*
Zwaluwstaartbijeneter *Merops hirundineus*
Kluut *Himantopus himantopus*

Huismus *Passer domesticus*
Guineaduif *Columba guinea*
Kleine glansspreeuw *Lamprotornis nitens*
Witborstkraai *Corvus albus*
Grijze zanghavi *Melierax canorus*
Torenvalk *Falco tinnunculus*
Vaalvleugelspreeuw *Onychognathus naboroup*
Secretarisvogel *Sagittarius serpentarius*
Aardtapuit *Oenanthe pileata*
Witruggier *Gyps africanus*
Oorgier *Torgos tracheliotus*
Greater Flamingo *Phoenicopus ruber*
Witborstaalscholver *Phalacrocorax carbo*
Kaapse aalscholver *Phalacrocorax capensis*
Roodrugleeuwerik *Certhilauda erythrochlamys*
Krombekstrandloper *Calidris ferruginea*
Ludwig's trap *Neotis ludwigii*
Palmtortel *Streptopelia senegalensis*
Slangenarend *Circaetus gallicus*
Bergtapuit *Oenanthe monticola*
Maskerbulbuul *Pycnonotus nigricans*
Smidsplevier *Vanellus armatus*
Kleine zilverreiger *Egretta garzetta*
Blauwe reiger *Ardea cinerea*
Abdim's ooievaar *Ciconia abdimii*
Afrikaanse gaper *Anastomus lamelligerus*
Sporwiegans *Plectopterus gambensis*
Afrikaanse maraboe *Leptoptilos crumeniferus*
Bateleur *Terathopius ecaudatus*
Paradijskraanvogel *Anthropoides paradiseus*
Koritrapp *Ardeotis kori*
Angola-blauwfazantje *Uraeginthus angolensis*
Grijze wouw *Elanus caeruleus*
Kluut *Recurvirostra avosetta*
Savanna-arend *Aquila rapax*
Hartlaubs meeuw *Larus hartlaubi*
Roodsnavelpijlstaart *Anas erythrorhynchos*
Vale toerako *Corythaixoides concolor*
Koereiger *Bubulcus ibis*
Hartlaubs frankolijn *Francolinus hartlaubi*
Nijlgans *Alopochen aegyptiacus*
Zuidelijke geelsnaveltok *Tockus leucomelas*
Waterhoen *Gallinula chloropus*
Maskerduif *Oena capensis*
Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*
Bont zandhoen *Pterocles burchelli*
Dubbelband zandhoen *Pterocles bicinctus*
Knobbeleend *Sarkidiornis melanotos*
Kaapse tortel *Streptopelia capicola*
Afrikaanse vlekkenoehoe *Bubo africanus*
Damara hornbill *Tockus damarensis*
Monteiro-tok *Tockus monteiri*

Knobbelmeerkoe *Fulica cristata*
Roodsnavel frankolein *Francolinus adspersus*
Afrikaanse lepelaar *Platalea alba*
Visarend *Haliaetus vocifer*
Grote glansspreeuw *Lamprotornis australis*
Zuid-Afrikaanse kuiftrap *Eupodotis ruficrista*
Zwarte trap *Eupodotis afraoides*
Roodwangnachtswaluw *Caprimulgus rufigena*
Burchell's fiskaal *Laniarius atrococcineus*

Zoogdieren 35 soorten

Baviaan *Papio cynocephalus ursinus*
Knobbelzwijn *Phacochoerus africanus*
Springbok *Antidorcas marsupialis*
Steenbokantilope *Raphicerus campestris*
Dassie-rat *Petromus typicus*
Klipdas *Procavia capensis*
Desert Pigmy Mouse
Hartmann's bergzebra *Equus zebra hartmannae*
Gemsbok *Oryx gazella*
Klipspringer *Oreotragus oreotragus*
Eekhoorn
Blauwe gnoe *Connochaetus taurinus*
Zuid-Afrikaanse pelsrob *Arctocephalus pusillus*
Tuimelaar *Tursiops truncatus*
Zadeljakhals *Canis mesomelas*
Kaokoveld Rock Dassie *Procavia capensis welwitschii*
Giraffe *Giraffa camelopardalis*
Steppezebra *Equus quagga*
Zebramangoest *Mungos mungo*
Damara dik-dik *Madoqua kirkii*
Zwartneusimpala *Aepyceros melampus petersi*
Olifant *Loxodonta africana*
Grote koedoe *Trachelaphus strepsiceros*
Zwarte neushoorn *Diceros bicornis*
Impala *Aepyceros melampus*
Kaaps hartenbeest *Alcelaphus buselaphus caama*
Jachtluipaard *Acinonyx jubatus*
Leeuw *Panthera leo*
Grootoorvos *Otocyon megalotis megalotis*
Jameson's rode rotshaas *Pronolagus randensis*
Witstaartgnoe *Connochaetes gnou*
Nijlpaard *Hippopotamus amphibius*
Waterbok *Kobus ellipsiprymnus defassa*
Witte neushoorn *Ceratotherium simum simum*
Elandantilope *Taurotragus oryx*

Western Olive Toad

Kaapse rivierkikker

Zuid-Afrikaanse zandkikker

Rhoptropus afer

Dikvingergekko

Namib Giant Ground Gecko

Namaqua kameleon

Boulton's Namib Day Gecko

Damara rotsagaam wijfje

Damara rotsagaam mannetje

Bradfield's Namib Day Gecko

Westelijke rotsagaam Hakos

Westelijke rotsagaam Rostock

Agama etoshae

Agama aculeata

Western Rock Skink

Wedge-snouted Skink Brandberg

Wedge-snouted Skink
Sesriem canyon

Wahlberg's gestreepte skink
Etosha

Wahlberg's gestreepte skink
drachtig wijfje / Sossusvlei

Gestreepte skink / Erindi

Gestreepte skink / Hoba Meteor

Nijlkrokodil

Parende kroko's

Trachylepis hoeschi

Trachylepis varia

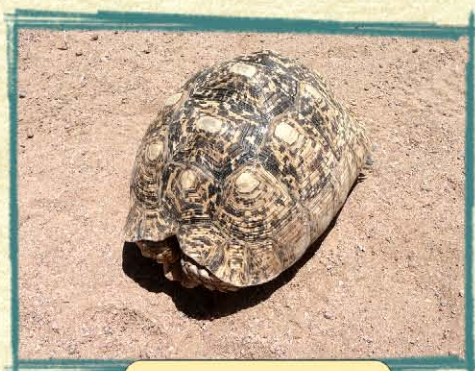
Wedge-snouted Desert Lizard

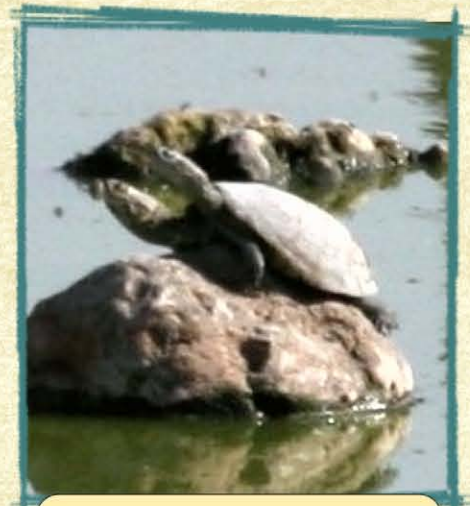
Reticulated Desert Lizard

Westelijke zandhagedis

Luipaardschildpad

Afrikaanse moerasschildpad

Maskerbulbuul

Kleine glansspreeuw

Angola-blauwfazantje

Paradijskraanvogel

Kaapse mus

Drie-gestreepte plevier

Black-winged Kite

Jonge struisvogels

Helmparelhoen

Roodsnavel frankolein

Greater Flamingo

Roodkopamadine

Vaalvleugelspreeuw

Zwaluwstaartbijeneter

Nijlgans

Monteiro-tok

Damara Hornbill

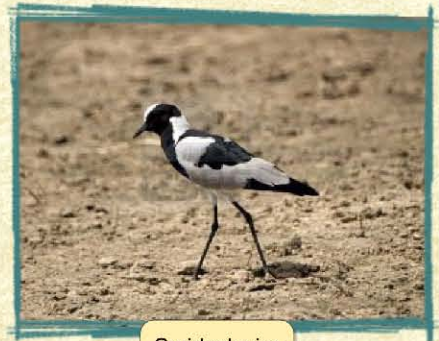
Zuidelijke geelsnaveltok

Vale toerako

Witborstkraai

Smidsplevier

Koritrapp

Rüppell's korhaan

Ludwig's trap

Afrikaanse maraboe

Slangenhalsvogel

Grijze zanghavi

Secretarissvogel

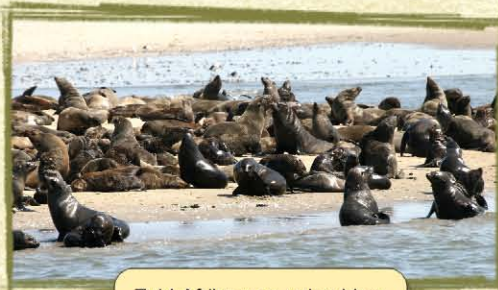
Maskerwever

Krombekstrandloper

Baviaan

Zuid-Afrikaanse pelsrobbe

Damara dik-dik

Grootoorvos

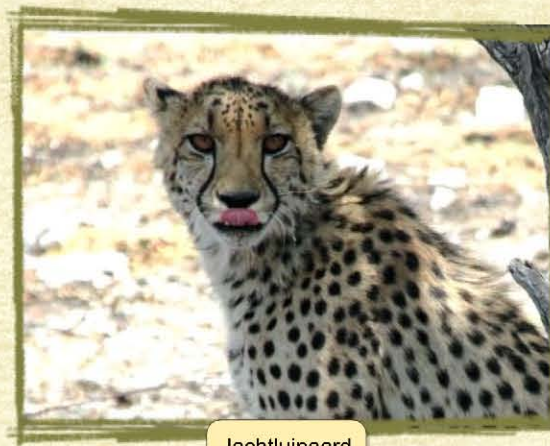
Kaokaveld Rock Dassie

Ezel

Klipdas

Jachtlupaard

Zebamangoest

Nijlpaard

Steenbokantilope

Hartebeest

Impala

Baby Pelsrob

Koedoe

Leeuw

Steppezebra

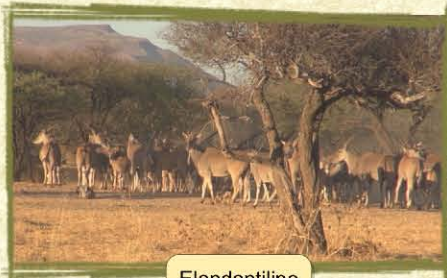
Giraffe

Gemsbok

Giraffe

Elandantilpe

Olifant

Olifant

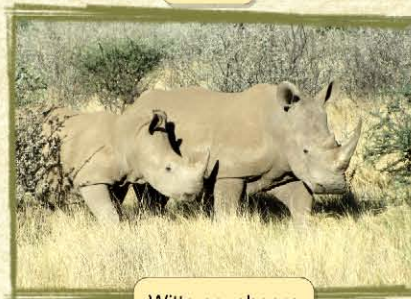
Klipspringer

Zwartneusimpala

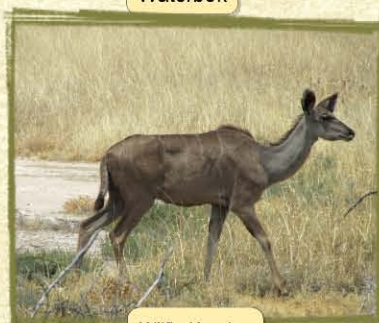
Waterbok

Witte neushoorn

Springbok

Wijffe Koedoe

Tuimelaar

Zadeljakhals

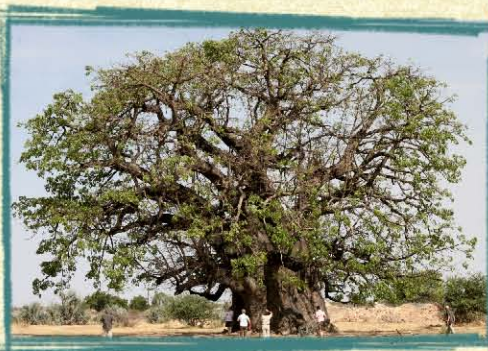
Knobbelzwijn

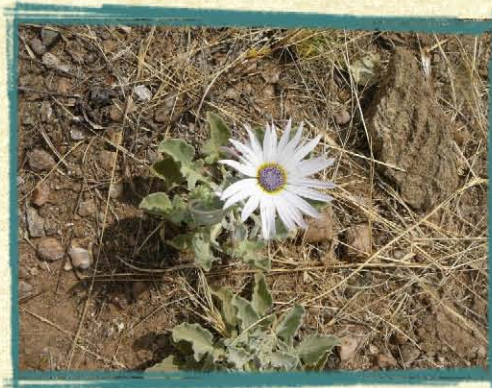

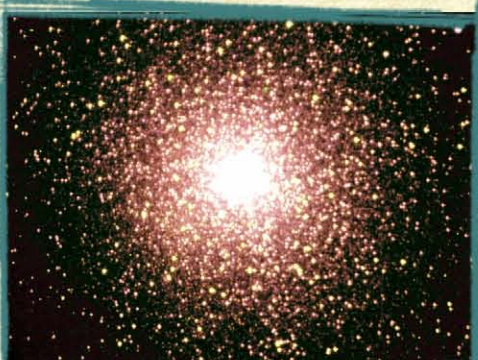
Hartmann zebra

Gnoe

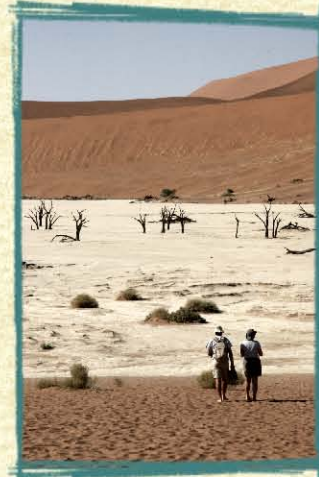

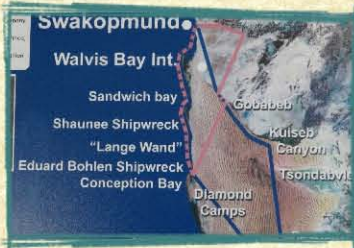

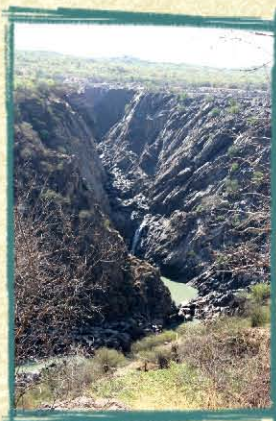

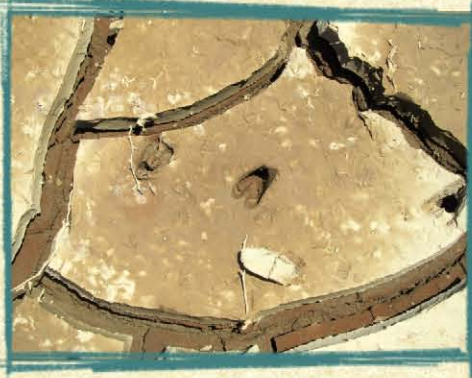

The "Sossusvlei Classic Flight"
610km = ±2h15 min

This is the most popular scenic flight, guaranteed to be the highlight of your holiday! From Swakopmund we take you in a light aircraft over the Namib Desert, past the Walvis Bay airport to the Kubek River, Low-level along the Kunene river onto the Desert Ecological Reserve, past Gabsch's Founded in 1909, passing "Dandelbush", the only town breeding area for the Lappet Face Vulture in southern Namibia, towards the highest shifting sand dunes in the world at Sossusvlei. From Sossusvlei into the Damned Restricted Area flying over the remains of three old diamond camps and creating the coastline of Conception Bay past colonies of Cape Fur seals, the shipwreck of the passenger liner "Edvard Bohlen" stranded in 1909, she lies 250m away from the shore. Further along the coast another shipwreck, the "Shagreen" stranded in 1976. Along the coast with the Atlantic surf on the one side and the "long wall" (Namib Dunes) on the other, we reach Sandwich Harbour, a wetland of international importance and protected by the Ramsar Convention. In harmony with the surroundings we find Namibia's coastal salt mines, south of Walvis Bay, attracting thousands of birds. Walvis Bay, Namibia's major harbour town and a former enclave to South Africa, which was incorporated into Namibia on March 1, 1994 is our next destination. Midway between Erldia Bay and Swakopmund we pass the Langstrand Holiday Resort and the Dolphin Park Recreation Resort on our way back to Swakopmund.

**BEWARE OF
FALLING
METEORITES**

**VORSICHT VOR
HERABFALLENDEN
METEORITEN**

CUSTOMERS!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
NO ONE IS ALLOWED TO **PUMP**
THE **WHEELS** OF **BIKES** OR
SOCCER BALLS, OR
BLOWING OUT THEIR **CARS**,
ESPECIALLY THE **TAXI'S**, WITHOUT
THE ASSISTANCE OF PETROL
ATTENDANTS. PLEASE TAKE THE
MESSAGE AS A SERIOUS MATTER.
FROM MANAGEMENT.

Air Namibia
Carrying the spirit of Namibia

BLACK BOX

REPORT FRAUD & CORRUPTION AT:-
airnamibia@combatfraud.na
OR
FRAUD HOTLINE: 0800 66 66 66

**Right of
admission
reserved**

DANGER **GEFAHR** **GEVAAR**
THOROUGHFARE **DURCHFART** **DEURRY**
PROHIBITED **VERBODEN** **VERBODEN**

BY ORDER
NAMPOWER
BEWARE **DONT SWIM**

